

Tal pænt

HØFLIGHED: Det betød en del, at man skiftede fra De til du, og at kvinderne kom ind i Forsvaret. Men det er Danmarks engagementer ude i verden, der har haft den største indflydelse på tiltaleformerne i Forsvaret. Læs om tonen på din arbejdsplads før og nu. ■

● Side 10

Travlt år

SEJLADS: Danmark overtog i slutningen af maj kommandoen over Standing NATO Maritime Group 1. Esbern Snare er flagskib, og det er blot en af flere roller, som det fleksible støtteskib har løst. Når Esbern Snare vender hjem den 22. december, har skibet været til søs 15 måneder i træk. ■

● Side 12-13

Forskellighed

UDSENDT: Bygningskonstruktør Lars Vigen var udsendt til Afghanistan i 2012. Det var for ham som civil en lærerig oplevelse. Både i samarbejdet med de danske soldater og som mentor for afghanere.

- Afghanerne har stor respekt for, hvad man siger som dansker. Men jeg oplevede, at det tog utrolig lang tid at komme ind på livet af mine afghanske samarbejdspartnere. ■

● Side 14

Videre sammen

VÆRNSSTABE: Den første oktober kom der tre nye stabe, Flyver-, Marine- og Hærstaben, i Forsvaret.

Chefen for Flyverstaben generalmajor M.A.L.T. Nielsen og chefen for Hærstaben generalmajor H.-C. Mathiesen giver deres bud på fremtiden for Flyvevåbnet og Hæren. ■

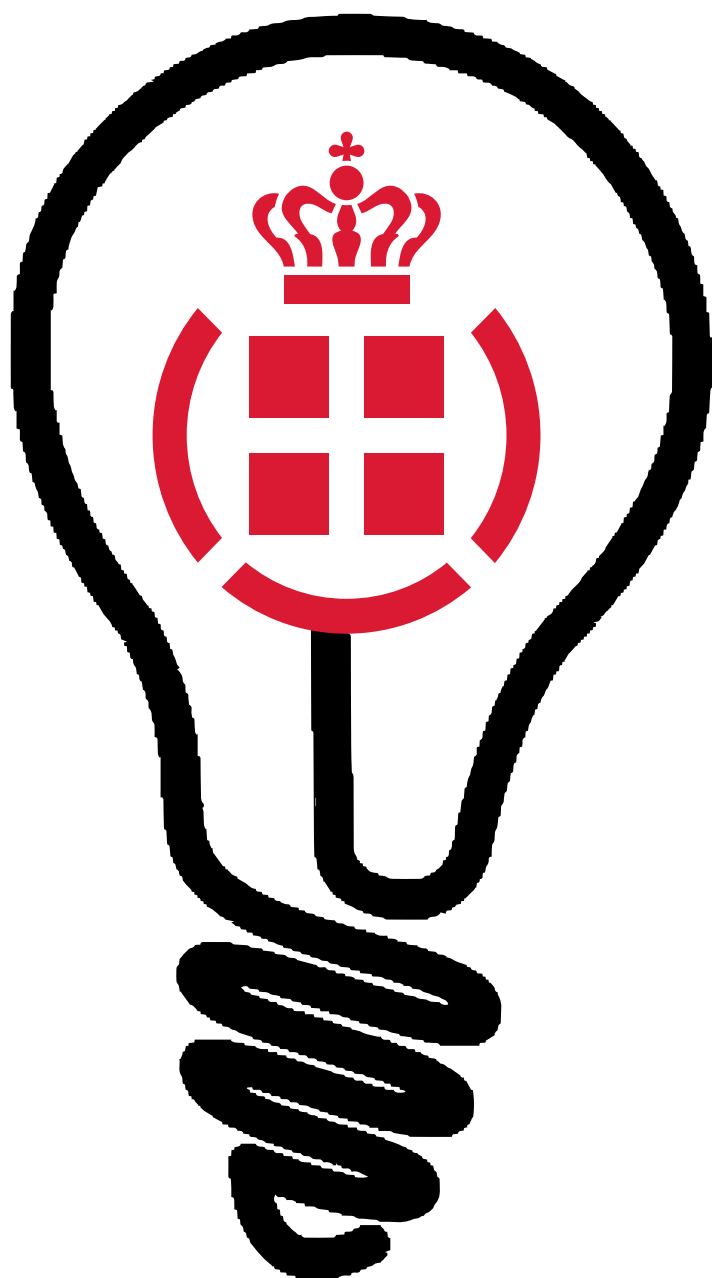
● Side 28 og 29

FORSVARSAVISEN

08

ÅRGANG 3 · OKTOBER · 2014

DE GODE IDEER

”

Mange af de vigtige opdagelser er nørdede og støvede og svære at få øje på udefra. Men der et kæmpe potentiale blandt soldaterne.

Rasmus Koss Hartmann, innovationsforsker

Tema om innovation side 4-7

KORT NYT OM FORSVARET

Forsvaret i Afghanistan

OVERBLIK: Indsatsen i Afghanistan har været Forsvarets største opgave i mange år, og for første gang er der samlet et overblik over hele missionen ét sted – på forsvaret.dk/afghanistan. På et interaktivt kort kan man bevæge sig rundt i de områder, hvor danske soldater har gennemført operationer, boet og er faldet. En tidslinje giver det kronologiske overblik over indsatsen fra 2001 til i dag, og siden viser desuden udviklingen af våben, udrustning, fly og køretøjer, ligesom den ser tilbage på den politiske baggrund.

- Jeg er rigtigt glad for, at vi nu har en platform, der giver et overblik over Forsvarets indsats, siger forsvarschef, general Peter Bartram. ■

Syv F-16 på plads i Kuwait

IRAK: På Ahmed Al Jaber basen i Kuwait er det danske fly-bidrag i fuld gang med at forberede sig på at deltage i koalitionsens operationer over Irak. De syv F-16-fly ankom efter mellemlandinger i Frankrig og Grækenland søndag den 5. oktober om eftermiddagen til basen. Her blev de modtaget af den afbidraget på cirka 140 mand, der var ankommet tidligere på søndagen. Mandskabet har i den første uge arbejdet på at få alle ting på plads, inden de går på vingerne over Irak. Beslutningen om at udsende det danske F-16 bidrag blev truffet af et bredt flertal i Folketinget torsdag den 2. oktober 2014. ■

øvrige del

LÆS FLERE
NYHEDER,
GÅ I DYBDEN
MED FOKUSOM-
RÅDER ELLER
SE VIDEOER PÅ
FORSVARET.DK
.....

INDHOLD

I SIDSTE ØJEBLIK / NYHEDER FRA IND- OG UDLAND

FC i den varme stol

FREMTIDEN?: Forsvarschef general Peter Bartram har været på posten i 2½ år. I et af de kommende numre af Forsvarsavisen sætter vi fokus på Forsvarschefen. Hvad betyder den nye organisering? Hvor skal Forsvaret hen, og hvordan vil FC sætte sit aftryk? Har du noget, du ønsker at spørge Forsvarschefen om, så skriv til os på vickie@mil.dk – så stiller vi spørgsmålet videre, anonymt hvis du ønsker det. Vi kan ikke garantere, at der er plads til alle spørgsmål, men vi kan love at prøve. ■

Liebhaveri til salg

NYBODER: Forsvaret udbyder nu et antal unikke byhuse, ejerlejligheder og udlejningsejendomme til salg. Byhusene er centralt placeret i København i den historiske bydel Nyboder. Den ældste del af Nyboder blev opført af Christian den Fjerde i 1631 til brug for flådens faste håndværkere, matroser og underofficerer. De udbudte ejendomme er en nyere del af Nyboder, der i sin nuværende form er opført omkring 1890. Til alle byhusene hører et gårdareal, hvor køber har mulighed for at skabe og indrette sit eget uderum. Der er tilbudsfrist tirsdag d. 28. oktober 2014 klokken 12.00. ■

Ministerbesøg i skurvogn

BYGGEPLADS: Mandag den 6. oktober var forsvarsminister, Nicolai Wammen, på besøg på Flyvestation Karup for at møde håndværkere fra 3F. Det var i selskab med øverste ledelse fra 3F, at Nicolai Wammen blev vist rundt på byggepladsen. Senere fik han også tid til en snak i skurvognen med håndværkerne lige fra yngste lærling til formand for entreprenøren. - Mødet gik godt, forsvarsministeren undlod at holde sin frokostpause, så den time, der var afsat til besøget, blev til 1½ time. Også selv om de blot fik kaffe og en tør småkage, fortæller Lars Hasselager, der er bygningskonstruktør i FES. ■

FOTO: OLAV VIBILD

Festkoncert i operaen

Hærens 400-års jubilæum blev den 24. september fejret i Operaen i København med deltagelse af den kongelige familie og 1.700 tilskuere. Samtlige musikkorps i Forsvaret var med til den helt store festkoncert. ■

Det var en festlig, flot og gribende koncert i rækken af fællesarrangementer, der markerer Hærens 400-års jubilæum. Gribende, fordi der indgik indslag om de ofre, der er bragt af vore soldater og deres familier for at løse Hærens opgaver.

Ole L. Kandborg
generalløjtnant
formand, Hærens 400-års jubilæumskomite

Kort nyt

SIDE 2-3

Tema

SIDE 4-7

Indland

SIDE 8-10

Udland

SIDE 11-13

Forskning/analyse

SIDE 14-15

Materiel

SIDE 16-17

Arbejdspladsen

SIDE 18-21

Uddannelse/karriere

SIDE 22-23

Sport og sundhed

SIDE 24-25

Kultur og identitet

SIDE 26-27

Navne

SIDE 28-29

Set udefra

SIDE 30-31

Bagsiden

SIDE 32

ØVELSE

Night Hawk

Med over 1400 deltagere fra syv nationer, cirka 40 fly og 50 indsættelser mod mål i hele landet blev Night Hawk 2014 den hidtil største øvelse for specialoperationsstyrker på dansk grund. Under øvelsen blev Frømandskorpset indsat mod et formodet kapret Mærsk skib.

Læs mere om Night Hawk på side 9.

Scan koden og se video
fra øvelsen

NYE ROTORBLADE PÅ EH101

Flymekanikerne ved helikopterbidraget i Mazar-e Sharif skiftede i slutningen af september rotorbladene på de tre EH101'er.

TEKST OG FOTO: JETTE ELKJÆR / PRESSEOFFICER RDAF EH101 ATU ISAF 2014, HOLD 1

AFGHANISTAN I de første tre måneder af missionen fløj helikoptererne i operationsområdet med rotorblade, som havde påmonteret bladtape.

Bladtappen havde den funktion, at det beskyttede rotorbladene mod slitage fra flyvning i det afghanske støv og sand. Nu, hvor missionen er på vej ind i vinterhalvåret med regn og kulde, skal bladtappen af, da helikopterens afslutnings-system ikke kan benyttes

sammen med bladtappen. Det skyldes desuden, at bladtappen ikke er særlig modstandsdygtig over for regn.

Arbejdet med at udskifte rotorbladene tager cirka halvanden dag pr. helikopter inklusiv en efterfølgende test af helikopterens rotorblade.

De gamle rotorblade bliver sendt hjem til Danmark, hvor de vil få afmonteret bladtappen, gennemgå et større eftersyn og efterfølgende gjort klar til brug igen. ■

VÆRNSFÆLLES FORSVARSKOMMANDO

Forsvarets ledelse overgik den 1. oktober til ny organisation. Værnsfælles Forsvarskommando er oprettet, og samtidig er Forsvarskommandoen og de tre operative kommandoer nedlagt.

AF VÆRNSFÆLLES FORSVARSKOMMANDO

STRUKTUR Den 1. oktober var store reorganiseringssager i Forsvarets ledelse. Værnsfælles Forsvarskommando (VFK) blev oprettet, og Forsvarskommandoen i sin kendte skikkelse blev nedlagt.

Ændringen betyder også, at Hærens Operative Kommando, Søværnets Operative Kommando og Flyvertaktisk Kommando er nedlagt som selvstændige myndigheder, og i stedet er oprettet tre værnstabe i Værnsfælles Forsvarskommando. Ændringerne er den største omlægning af Forsvarets øverste ledelse i nyere tid og sker som følge af den aftale om reorganisering af ledelsen af Forsvaret,

der blev indgået den 10. april 2014.

Værnsfælles Forsvarskommando består af syv stabe og kommandoer og er placeret i København, Karup, Aalborg og Nuuk. Forsvarschef general Peter Bartram er chef for den Værnsfælles Forsvarskommando, mens generaløjtnant Per Ludvigsen er tiltrådt en nyoprettet stilling som viceforsvarschef.

Forsvarschefen har fortsat ansvaret for at udvikle, producere og indsætte styrker og enheder og for den militærfaglige rådgivning til forsvarsministeren og det politiske niveau i øvrigt.

Samtidig med ændringerne i den militære del af Forsvarets ledelse er der også sket en reorganisering af Forsvarsministeriet, og der er oprettet en række nye styrelser. Læs mere på www.fmn.dk. ■

KOMMENTAR

De gode ideer

Senere i denne måned har jeg fornøjelsen af at indlede en 'Innovationskonference' på Forsvarsakademiet. Det glæder jeg mig meget til. Innovation er vigtigt, hvilket du kan læse mere om i temaet her i Forsvarsavisen.

Det står efterhånden klart for alle, at vi lever i en omskiftelig verden. Innovation sikrer, at vi til stadighed tilpasser os de skiftende krav og vilkår, der er en del af det arbejde, vi udfører. Den operative virkelighed er dynamisk, ligesom de hjemlige opgaver til stadighed er præget af nye krav, omstruktureringer og organisationsudvikling.

For at kunne følge med og tilpasse os den virkelighed, der hver dag møder os, er vi alle i Forsvaret afhængig af innovation. Innovation kan lyde meget højtravende, men i virkeligheden er det bare et andet ord for at 'tænke sig om' og for 'opfindsomhed' og 'personlig udvikling'. Innovation kan kun komme et sted fra: Og det er fra jer, der står med udfordringerne helt tæt på i hverdagen.

Jeg har før her i avisen understreget, at personalet er vores vigtigste ressource, og hvor vigtigt det er, at vi finder lokale løsninger på lokale problemer. Innovationskonferencen understreger, at det er og fortsat vil være vigtigt. Jeg så gerne, at vi - ved at bringe fokus på emnet - kan udbygge den evne og det høje faglige niveau, vi allerede har opnået til hele tiden at tænke nyt.

Et af mine tre fokusområder i 2014 er udvikling af de operative kapaciteter. Også på det område er vi i høj grad afhængig af innovative løsninger. Det er der allerede rigtigt mange gode eksempler på i Forsvaret. Hver gang jeg kommer rundt, bliver jeg imponeret over virkelysten, opfindsomheden og viljen til at lykkes.

Det er jer, der løser opgaverne i hverdagen, og I skal blive ved med at tænke selvstændigt. Det skal der være plads til. Det er også vigtigt, at I husker at dele de gode ideer med hinanden. Det er således en fælles opgave at sikre, at flest mulige ressourcer bliver kanaliseret ud i den operative opgaveløsning. Der hvor innovation bliver til effekt. ■

Peter Bartram
general
forsvarschef

Foto: Sara Skytte

KOLOFON

FORSVARSAVISEN
UDGIVES AF
VÆRNSFÆLLES FORSVARSKOMMANDO

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR
GENERALLØJTNANT PER LUDVIGSEN
VICEFORSVARSCHEF

REDAKTØR
VICKIE LIND

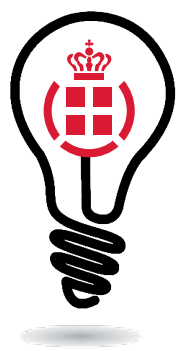

KOMMUNIKATIONSAFDELINGEN
VÆRNSFÆLLES FORSVARSKOMMANDO
DANNESTAD-SAMSØES ALLÉ 1
1434 KØBENHAVN K

TELEFON +45 4567 3444
WWW.FORSVARET.DK

OPLAG: 28.300
TRYKKERI: ROSENDAHL - SCHULTZ
TRYK ISSN 2245-957X
ONLINE ISSN 2245-9588

FORSIDEILLUSTRATION: VALDEMAR JENSEN
REDAKTION AFSLUTTET 8. SEPTEMBER 2014
COPYRIGHT FORSVARET 2014

TEMA OVERSIGT

Definition af innovation

Innovation refererer til en intenderet og proaktiv proces, som udvikler, implementerer og spreder nye og kreative ideer, der skaber en kvalitativ forandring i en given kontekst.

I slutningen af oktober er forsvarschefen vært for en innovationskonference på Forsvarsakademiet.

Det er da bare noget, man gør

SIDE 4

Værnepligtige træner i niveauer

SIDE 5

Der er noget på spil

SIDE 6

Projekt grønne etableringer

SIDE 6

Endnu et hurraord fra ledelsen

SIDE 7

Nysgerrighed er afgørende for, at en organisation kan udvikle sig.

Christian Bason, udviklingschef i MindLab, på sin blog i Mandagmorgen.

DET ER DA BARE NOGET, MAN GØR

Der sker rigtig meget nytænkning blandt de professionelle soldater. Men de kreative løsninger når sjældent længere end den enkelte enhed. Og det kan være et problem, mener ekspert i brugerinnovation.

AF KIRA KATHRINE VESTERHOLT / FAK

INNOVATION De danske soldater er gode til at finde på kreative løsninger. Rigtig gode endda. Men Forsvaret skal blive bedre til at udnytte deres innovative løsninger bredt i Forsvaret. Det mener Rasmus Koss Hartmann, som er i færd med et forskningsprojekt om brugerinnovation i Forsvaret.

- Der bliver udviklet rigtig mange løsninger blandt soldaterne i Forsvaret. Og det er meget mere end små-improvisationer og tilpasninger, der kun virker i specifikke sammenhænge. Tit er det rigtige løsninger, som kunne være generelt anvendelige, og som man med fordel kunne arbejde med at indføre bredt i Forsvaret, vurderer han.

Brugerinnovation

Brugerdreven innovation – eller brugerinnovation – bliver brugt til at beskrive kreative løsninger, som er udviklet af folk, der selv skal bruge dem.

- Brugerinnovation er baseret på, at forskellige mennesker udvikler mekanismer, ting eller produkter, der er relevante for deres nære liv. Altså i forhold til et konkret problem, som de står overfor og udtænker en ny løsning på. Og ofte finder man løsningen på baggrund af de erfaringer, man har i forvejen. Skal en tømrer løse problemet, bygger han noget af træ; er man smed, opfinder man ting af jern og så videre, forklarer Rasmus Koss Hartmann.

Et eksempel på brugerinnovation er den pumpeantenneholder på den pansrede mandskabsvogn, som et kompagni har kommandostation i. Den er udviklet af en soldat i enheden.

-På de PMV'er har man radioer. Og for at radioerne kan række længst muligt, har man en pumpeantenne – en antenne, som man hejser, ved at 'pumpe' den op. Normalt skal man montere sådan en pumpeantenne på jorden for

Et eksempel på brugerinnovation er den pumpeantenneholder på den pansrede mandskabsvogn, som et kompagni har kommandostation i. Pumpeantenneholderen er udviklet af en soldat i enheden.

Rasmus Koss Hartmann cand. merc. psych. og ph.d.-stipendiat ved CBS. Han er for tiden i gang med et etnografisk studie af brugerinnovation i Forsvaret. Hans forskningsprojekt har fokus på brugeres innovative aktiviteter og fællesskaber i hierarkiske kontekster.

at pumpe den op i højden. Men det tager rigtig lang tid og er besværligt for PMV'ens besætning. Så kom én af besætningsmedlemmerne på den ide at skære et pigtrådsspyd over og montere det på siden af PMV'en. Når man sætter pumpeantennen fast på spyddet, er det meget hurtigere og nemmere at få antennen i vejret. På den måde forbedrer en lokal løsning soldaternes evne til hurtigt og effektivt at løse deres opgave, fortæller Rasmus Koss Hartmann.

Det er da bare noget, man gør

- Men det er sjældent, at man som soldat tænker: 'nu er jeg innovativ'. I hverdagen er kreative løsninger en så naturlig del af dét at være soldat, at man ikke tænker det ind i rammerne af innovation. For det er da bare noget, man gør. Derfor er det heller ikke noget, man råber højt om, og det kan være svært at få øje på, forklarer Rasmus Koss Hartmann.

Og her følger Forsvaret, ifølge ekspert, en generel tendens i samfundet. I både offentlige og private virksomheder – og i samfundet generelt – udtænkes masser af innovative løsninger af innovative brugere. Men det er en tendens, som står i kontrast til måden, man måler innovation på. Typisk måler virksomhederne innovation på mængden af nye produkter eller patenter. I virkeligheden foregår der også rigtig meget nytænkning uden for de dokumenterede processer. Men fordi det ikke bliver dokumenteret eller ofte kun deles lokalt, kan det være svært at få øje på. Selvom pumpeantennen måske er tydelig at spotte for enhver, der arbejder med PMV'er, bliver de gode ideer altså sjældent delt formelt på tværs af enheder.

- Mange af de vigtige opdagelser er nørdede og støvede og svære at få øje på udefra. Men der et kæmpe potentiale blandt soldaterne. Udfordringen er at få de innovative ideer frem i lyset, så de kan gavne hele Forsvaret, fastslår Rasmus Koss Hartmann. ■

10 myter om innovation

myter om innovation

1. Innovation skabes gennem geniets geniale ide

Nej, innovation handler i højere grad om systematisk arbejde frem for genialitet. Alle mennesker er innovative, og innovation er for alle!

2. Innovation er tilfældig

Nej, innovation er undersøgende, målrettet og struktureret. Ved hjælp af forskellige metoder og redskaber er det muligt at kickstarte og gennemføre en innovationsproces.

AF STINE GODSK / SOLDATEN

TRÆNING

Det hele begyndte i Karup ved Air Force Training Centre, hvor man lavede en deling med de fysisk svageste. Resultatet var færre skader, og at de kom i markant bedre form. På trods af succesen stoppede ordningen, men resultaterne var ikke helt glemt. Ved Hærens Efterretningscenter i Varde havde Martin Hillmann hørt om ideen. Han tog den til sig, for en af de største udfordringer i HBU'en var det samme som ved Air Force Training Centre; antallet af skader blandt især de fysisk svageste. En anden problemstilling er, at det kniber for de kvindelige værnepligtige at leve op til de fysiske krav, der er for at fortsætte i HRU'en eller GSU'en.

En tredje problemstilling er, at andre værnepligtige bliver hjemsendt med en følelse af, at de ikke er blevet udfordret nok fysisk.

En ny tilgang til træning

For at imødekomme problemerne begyndte Martin Hillmann projektet i februar 2013. Projektet skulle udmunde i en mere individuel tilgang til træning for at imødekomme soldaternes forventninger og ændre på de metoder, som igennem lang tid har resulteret i mange skader.

På mødedagen løber de værnepligtige en Cooper-test og bliver herefter inddelt i delinger, der får hvert deres træningsniveau og belastning.

- Generelt er vores oplevelse og erfaring med soldaterne, at de, der har været fysisk aktive tidligere, har haft succesoplevelser gennem deres træning og oparbejdet en større tro på egne evner, har en større selvtillid end de, der ikke har. Derfor er der nogle opgaver, som de, der er i fysisk bedst form fra starten, bedre kan håndtere end de, der ikke er vant til at røre sig - også selvom der ikke er et fysisk aspekt i opgaven. De har simpelthen større fysisk og mentalt overskud, fortæller Martin Hillmann.

Vejen til målet er forskellig

Kravene til de værnepligtige er de samme. Det er vejen til målet, der varierer. Et eksempel er, at første gang delingerne skal gå march, går 1. deling tre kilometer, 2. deling fem kilometer og 3. deling 10 kilometer.

Der bruges også forskellige ledelsesstilarter i delingerne, så den fysisk svageste deling arbejder med at skabe succes, tro på egne evner og justering af spisevaner og lignende. De fysisk stærke delinger har primært fokus på at fastholde niveauet.

Kontrakt med Forsvaret

Det er ikke en hemmelighed, at Forsvaret stiller fysiske krav til optagelsen på videre uddannelser. Derfor er det som regel ansøgerne, som klarer de fysiske krav bedst, der får pladserne.

Et eksempel på det er, at der ved det forhenværende DAR var 12 ud af 45 i den fysisk svageste deling, som fik kontrakt i foråret 2013, hvorimod 27 ud af 45 i den fysisk stærkeste deling fik kontrakt. Efter et år viste det sig, at få af de 12 stadig var i Forsvaret.

- Der er en klar sammenhæng mellem, hvor fysisk stærk man er på mødedagen, og om man senere opnår kontrakt med Forsva-

VÆRNE- PLIGTIGE TRÆNER I NIVEAUER

Hvordan minimerer man antallet af skader hos værnepligtige, og hvordan øger man deres selvtillid? På Varde Kaserne har de et bud.

FOTO: ARKIV SOLDATEN

ret - og efterfølgende kan fastholde den, fortæller Martin Hillmann og fortsætter: - Vores ikke-videnskabelige vurdering er, at de, der er i god fysisk form, har overskud i pressede situationer og bedre kan opnå en god bedømmelse. Også selvom vi træner de fysisk mindst stærke efter, at de skal kunne opnå Forsvarets krav.

Generelt er ordningen blevet modtaget meget positivt - også blandt de værnepligtige. En spørgeskemaundersøgelse viser, at der især blandt de fysisk svage er stor tilfredshed med niveauinddelingen.

- Vi hjælper rent faktisk alle. Der er ikke nogen, der er dårlige eller gode. Vi synes netop, at vi respekterer den forskellighed, folk møder op med i Forsvaret, og forsøger at minimere det antal soldater, vi skal sende hjem med et kæmpe nederlag, fordi vi har skadet dem, siger Martin Hillmann

Gode resultater

Resultaterne af ordningen er, at der er dokumenteret en markant fremgang på det fysiske niveau. Det skyldes blandt andet, at de værnepligtige træner med andre på deres eget niveau og derfor har mulighed for at presse hinanden. På skadesfronten har de oplevet, at antallet af værnepligtige som får skinnensbetændelse er reduceret betydeligt.

Med udgangspunkt i problemerne i værnepligten med skader, lavt fysisk niveau blandt især kvinderne og mangel på tilpasset belastning og udfordring for den enkelte, virker ordningen til at være positiv. I Varde vil de i hvert fald ikke stoppe med modellen i den nærmeste fremtid. - Vi håber, andre enheder i Forsvaret går den vej, eller at Forsvaret simpelthen kræver en mere individuel træning, så vi undgår skader og får endnu bedre soldater. For soldaternes skyld og for Forsvaret, siger Martin Hillmann. ■

BEST PRACTICE

I foråret blev projektet fremhævet som Best Practice i forbindelse med inspektion ved enhederne. Enheden har uddannet befalingsmænd på Militær Fysisk Træning 2 kursus (MFT), så der er en idrætsinstruktør i hver deling, der har forståelse for belastningsstyring i forhold til aktiviteter.

Den gennemsnitlige forbedring i Cooper-testen ved værnepligtskompagniet har indtil videre været 250 meter, og de værnepligtige kommer med positive tilbagemeldinger. For at støtte teorien om, at projektet giver resultater, er der lige nu tre fysioterapeutstuderende, der skriver bachelor om konceptet.

Deres hypotese er, at projektet giver en mindre belastning på infirmeriet og færre efterkassationer.

3. Innovation og kreativitet er det samme

Nej, men kreativitet kan indgå i innovationsprocesser. Kreativitet er en betegnelse for menneskets evne til at skabe nyt. Mennesket er født med kreative evner, men ikke alle udnytter eller er bevidste om dem - kreativitet kan trænes og styrkes.

4. Innovation foregår i laboratorier og forskningsafdelinger

Ja, men ikke nødvendigvis. Innovation foregår alle steder, og alle kan initiere innovativ tænkning. Det er ofte i mødet med (nye) mennesker, teknologier eller arbejdsprocesser, at man får øje på det nye.

5. Innovation foregår inde i hovedet på den enkelte

Ja, men innovation skabes i høj grad i sociale fællesskaber. Ved aktivt at udforske og gøre brug af mangfoldighed og forskellige fagligheder bliver vi i stand til at tænke og handle langt mere innovativt, end vi kan alene.

DER ER NOGET PÅ SPIL

Hos Flyvevåbnets Officersskole har man de seneste år haft den innovative tankegang helt inde under huden. Resultatet er et NATO-spil til brug i undervisningen.

NATO-spillet er et forhandlingsspil. Baggrundsinformationer og forhandlingsmål oplyses gennem spillet, men selve forhandlingen finder sted med de studerende placeret fysisk omkring forhandlingsbordet. Det er de studerende selv, som giver hinanden point og derfor er selve interaktionen vigtig. Foto: Arkiv FLOS

AF KIRA KATHRINE VESTERHOLT / FAK

LÆRING

Der findes mange måder at undervise på. Det er man meget bevidst om i udviklingsafdelingen på Flyvevåbnets Officersskole. Her arbejdes der struktureret og fokuseret med hele tiden at udvikle den undervisning, som de kommende officerer får.

Michael Frost er konsulent i IKT (informations- og kommunikationsteknologi, red.), spil og læring og er én af hovedmæn-

dene bag udviklingen af spil til brug i undervisningen.

- Vi begyndte at lege med små, sjove spil-mekanismer, som kunne få de studerende til at arbejde sammen og kæmpe mod hinanden. Og vi fik rigtig gode resultater. Derefter har vi udviklet på spillet og taget det ind i nogle undervisningsforløb, fået feedback fra de studerende og ændret på spillet efter det. Sådan har det stille og roligt udviklet sig til NATO-spillet, som nu

også skal spilles på den nye Master i Militære Studier.

Forskellige fagligheder

Under udviklingen af NATO-spillet har Michael Frost arbejdet tæt sammen med Troels Henningsen, som underviser i strategi og metode på Flyvevåbnets Officersskole. - Statskundskab, militær ledelse, moderne pædagogik, IKT og spildesign. Det er de fem bobler, vi har prøvet at blande sammen i NATO-spillet. Derudover er læringsmåle-

ne til uddannelserne tænkt ind.

Og samarbejdet på tværs har betalt sig, mener Michael Frost. Arbejdet med spillet har sat gang i en masse refleksion over uddannelsen og undervisningen generelt. På den måde har den innovative tankegang indflydelse på hele organisationen. Derfor har det også været utrolig vigtigt, at ledelsen bakkede op om projektet.

- Hvis vi ikke havde en ledelse, som støtter op om projektet, som de gør, kunne det ikke lade sig gøre, siger Michael Frost. ■

PROJEKT GRØNNE ETABLISSEMENTER

Hos Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse (FES) tidligere FBE lægger man i disse dage sidste hånd på kontrakterne til projekt Grønne Etablissements.

Vinderprojektet fra Almegård's Kaserne.

AF KIRA KATHRINE VESTERHOLT / FAK

MILJØ

Hvad tænker I, når vi siger bæredygtig kaserne? Det spørgsmål stillede man for halvandet år siden først en forsamling af arkitekter, ingeniører og anlægsgartnere og dernæst brugerne på Aalborg Kaserne og Almegård Kaserne på Bornholm. Det skete i en række workshops og var startskuddet til projekt "Grønne Etablissements". Et projekt, hvor man har tænkt innovativt og valgt at involvere både eksperter udefra og brugere fra kasernerne.

Brugernes ideer

Projektet startede med et ønske om samarbejde mellem Forsvaret og byggebranchen om at skabe et grønt aftryk, det vil sige miljøvenlige løsninger i renoveringen af slidte etablissements fra 1950'erne og 1960'erne. Derefter blev brugerinvolvering et vigtigt element i udviklingen af de nye kaserner.

- Gennem hele processen har FBE været i dialog med både forskellige faggrupper udefra og brugerne på de to kaserner. For hvem er bedre til at spotte, hvor der er plads til forbedring end de brugere, som går rundt på kasernen hver dag?, spørger Boie Skov Frederiksen, chef for Miljø- og energiafdelingen i FES, retorisk.

Tro mod den oprindelige ide

Hovedformålet med projekt Grønne Etab-

lissementer er at skabe miljørigtige kaserner, men på samme tid har brugerinvolvering været et centralt aspekt hele vejen igennem. FES har prioriteret at lytte til brugernes ideer og inkorporere dem i de løsninger, som nu bliver til virkelighed. Ifølge Boie Skov Frederiksen er det vigtigt at være tro mod dem, man involverer. Ellers risikerer man, at brugerne i sidste ende bliver overskygget og de gode ideer drukner i systemet.

-Man skal hele tiden gå tilbage til udgangspunktet og se, hvor ideerne stammer fra. Hvis man planlægger at bygge en ny gymnastiksal, nytter det ikke noget, at der pludselig står et parkeringshus i stedet. Enten følger man ideerne 1:1, eller også bør man som minimum dokumentere den røde tråd, så det bliver klart, hvorfor gymnastiksalen blev til et parkeringshus, og hvorfor netop det giver mening, siger han.

Projektkonkurrencen

Derfor er ideerne fra de forskellige workshops blevet formidlet videre til de arkitekter, ingeniører og anlægsgartnere, som har deltaget i projektkonkurrencen, som ligger til grund for kommende bygningsændringer. Hos FES har man altså tænkt brugerne med i hele processen samtidig med, at man har øje for, hvordan Forsvaret kan tænke nyt og skabe grønne kaserner. Der er afsat 250 millioner kroner til projektet. ■

10 myter om innovation

6. Innovation kræver, at man ikke begår fejl

Nej, megen forskning viser, at en nulfejlskultur er gift for innovation. Det er afgørende at turde afprøve nye ideer. Innovationsprocessen kan i sig selv åbne op for nye og anderledes perspektiver og løsninger.

7. Innovation har ikke noget med analyse og strategi at gøre

Jo, innovation handler om mere end at få en god ide – ideen skal kommercialiseres, hvorfor forretningsudvikling og strategi er en vigtig del af innovation.

Mia Hartmann

Mia Hartmann er cand. psych. og har netop afsluttet sin ph.d. om, hvordan innovation fremmes og hæmmes i politiets hverdag.

ENDNU ET HURRAORD FRA LEDELSEN?

“Vi skal være innovative”. Sådan lød det i 2011 officielt fra politiets øverste ledelse til politibetjente over hele landet. Men for mange af betjentene er innovation blot endnu et hurraord fra ledelsen.

AF KIRA KATHRINE VESTERHOLT / FAK

POLITI

Ordet 'innovation' betyder noget forskelligt for lederne og for betjentene på gaden. Man kan sige, at innovation har flere verdener. Derfor kan det også være svært at definere præcis, hvad innovation er for en størrelse.

Det forklarer Mia Hartmann, som de seneste tre år har fulgt politiet i deres arbejde med at gøre det abstrakte begreb innovation til noget konkret og håndgribeligt.

I sit ph.d. studie har hun set på, hvordan arbejdskulturen og politiets rolle i samfundet kan være både en styrke og en udfordring i forhold til at tænke innovativt.

- Ligesom Forsvaret har politiet en bestemt rolle i samfundet. Man kan se dem lidt som statens forlængede arm med love og regler, som man umiddelbart kunne tro er en forhindring for innovation og nytænkning, forklarer Mia Hartmann.

Men det er ikke tilfældet. Faktisk mener Mia Hartmann, at de danske betjente allerede er rigtig gode til at vurdere, hvornår man skal finde på nye måder at løse opgaverne på.

- Mange betjente er rigtig stolte over deres

fag. Og med den stolthed følger en disciplin, som er kendetegnet for politiet. Betjentene arbejder i det, man kan kalde 'gråzoner' hver eneste dag, når de håndterer vanskelige opgaver, som sjældent har en enkelt rigtig løsning. Så de er i forvejen gode til at tænke kreativt – og til at sige fra over for hinandens lidt for kreative ideer. Men det kan de kun, fordi de er specialister i netop deres job og har en masse erfaringer at trække på.

Disciplineret innovation

Mia Hartmann mener derfor, at man kan tale om 'disciplineret innovation', når innovationen opstår på medarbejderniveau. Altså en form for nytænkning og iderigdom, som tager rod i den uddannelse og erfaring, betjentene har i forvejen, og som udvikles i tæt samarbejde med ledere og relevante eksperter. Ser man sådan på det, er politiets kultur og rolle i samfundet ikke en hindring for at tænke innovativt, men selve det grundlag, som de kreative løsninger spirer ud fra.

Som for eksempel i forbindelse med efterforskningen af et bankrøveri i 2002, hvor en person blev skudt. Politiet havde

videoptagelser fra banken, men kunne ikke identificere gerningsmanden med traditionelle metoder, fordi han havde hjelm på. Så fik en efterforsker den ide at spørge en antropolog til råds. Antropologen så ikke kun på gerningsmandens ansigt, men på hele hans kropsbygning. Ved at bruge en målemetode, som også er blevet brugt på Grauballemanden, kunne de bevise, at den mistænkte var gerningsmanden. Men det skete kun, fordi efterforskerne tænkte nyt og aktivt opsøgte eksperter uden for deres eget felt.

- Hvis man er gået i stå med de traditionelle fremgangsmåder, så må man prøve at finde på noget andet, uddyber Jørgen Rattning, specialkonsulent ved Nordsjællands Politi.

Målemetoden er i dag en integreret del af politiets værktøjskasse.

Innovation har flere verdener

Det er altså betjentene, som har fingeren på pulsen og ved, hvordan hverdagen ser ud helt konkret. Men bevæger man sig op i systemet, ser man forskellige forståelser af, hvad innovation er og kan.

- Når en mellemlider for eksempel skal

vurdere, om der skal arbejdes videre på de ideer, betjentene kommer med, ser han også på, hvordan det passer med de retningslinjer, der bliver udstukket fra oven.

At der er forskellige hensyn på forskellige niveauer må man acceptere og tage højde for, hvis man som organisation skal have succes med at arbejde innovativt, konkluderer Mia Hartmann. ■

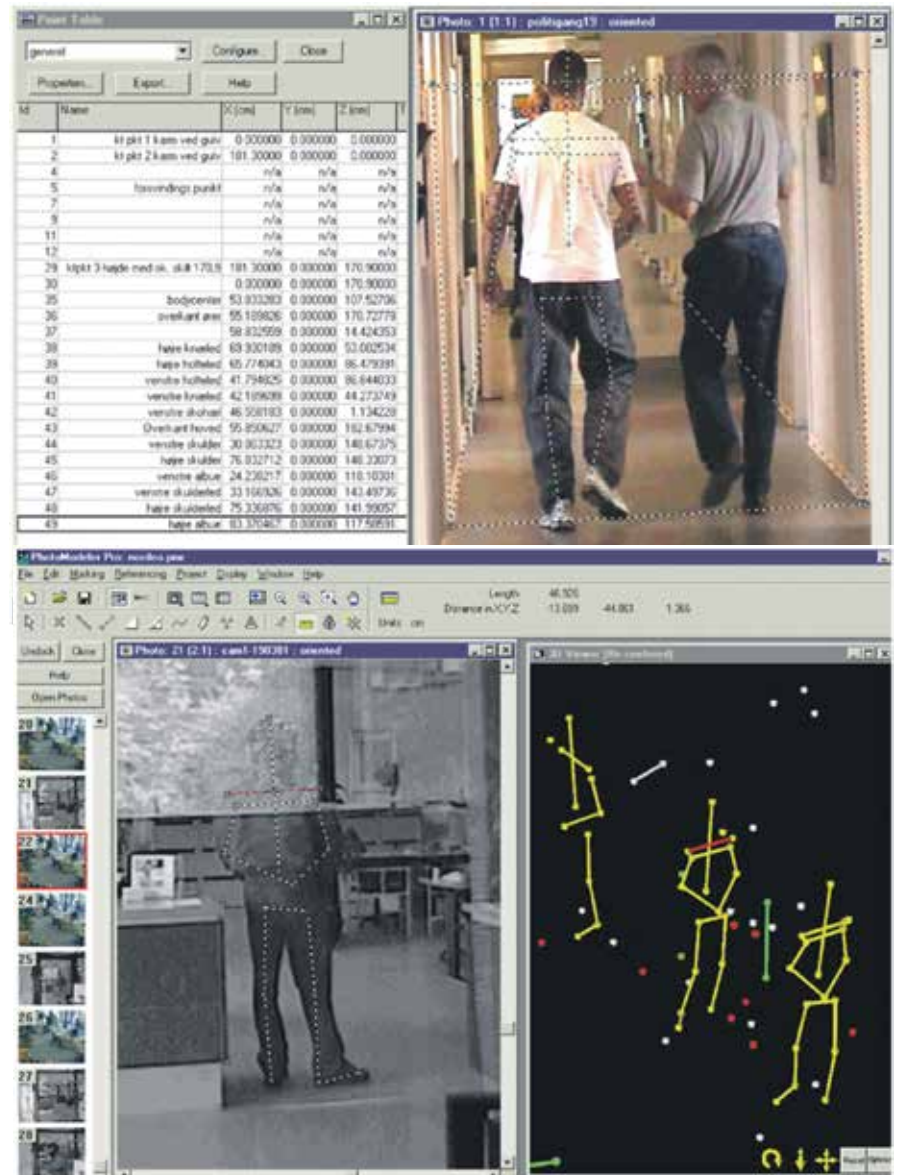
Studiet

Studiet undersøger, hvordan innovation forstået som udviklingen af nye politipraksisser opstår inden for politiets egen organisation i Danmark.

Det udforskes, hvordan nye måder at udføre politiarbejdet forhandles, fremmes og hæmmes i mødet med politiets kultur og organisation.

Ph.d. studiet udføres i samarbejde mellem Rigspolitiet og Center for Virksomhedsudvikling og Ledelse, CBS, og varer fra oktober 2011 til september 2014.

(kilde: www.cbs.dk)

På billederne ser man, hvordan politiet ved hjælp af pejlemærker i omgivelserne kan måle gerningsmandens kropsbygning. Ved at sammenligne med video fra gerningsstedet kan man ved hjælp af målingerne bevise, at der er tale om den samme person.

8. Succesfuld innovation er, når den gode ide er implementeret

Ja, men succesfuld innovation kræver også fokus på stærke innovationskompetencer og professionalitet omkring innovationsarbejdet. Det kræver fokus på at skabe, udvikle og styre innovative kompetencer i organisationen.

9. Innovation kræver frie rammer og ubegrænsede økonomiske ressourcer

Nej, oftest fremmer skærpede krav og økonomisk begrænsninger den kreative tænkning og de radikale innovationer – benspænd bliver oftest til en værdifuld katalysator for innovation.

10. Innovation kræver store satsninger

Nej, ikke nødvendigvis. Man kan sagtens være innovativ i mindre skala og med begrænsede ressourcer til rådighed.

Multiterræn til alle

MUNDERING: Iklædning af den nye uniform M/11 i multiterrænsløring (MTS) og udlevering af ny hjelm og beskyttelsesvest er ikke forløbet som planlagt. Udleveringen af ny uniform og beskyttelsesudrustning er blevet forsinket, men alle får ny uniform i år og beskyttelsesudrustning med udgangen af 1. kvartal 2015. Et større behov for uniformer fra soldater fra alle værn, problemer med leverandørerne og mangel på bestemte størrelser har forsinket udleveringen. ■

Farvel til det gamle intranet

IT: Nytårsaften 31. december 2014 siger Forsvaret endegyldigt farvel til de gamle intranets hjemmesider, som kører på sharepoint 2003. Derfor skal myndighederne i den forbindelse sikre, at relevant indhold fra de gamle intranet hjemmesider og teamsites er blevet flyttet over på de nye Sharepoint 2010 hjemmesider og teamsites. Flytning af portalsider varetages af myndighedernes lokaladministratorer og redaktører. Den 31. oktober 2014 lukkes der for redigering på de gamle sites. Det gøres for at give brugerne mulighed for at opdatere, at de skal hoppe over på et nyt site, inden det gamle forsvinder. ■

Der skal være styr på stumperne, når 920 soldater fra hele landet skal til Flagdag i København. Foto: Per Amnitzbøl Rasmussen

JMTO

● JMTO er en forkortelse for Joint Movement and Transportation Organization

● JMTO blev pr. 1. oktober er en del af Værnsfælles Kommando.

● JMTO's opgave er at koordinere strategisk transport, deployering, redeployering og genforsyning af enheder. Det er med andre ord JMTO's opgave at sørge for transport af al Forsvarets materiel og personel enten ved hjælp af Forsvarets egne transportmidler eller ved at chartre dem hos private selskaber.

● JMTO er i vid omfang bygget op omkring det, der engang hed DANILOG – Danmarks Internationale Logistik Center – og enheden har hjemme på Flyvestation Karup.

FLAGDAG FLYTTER FOLK

I anledning af Flagdag for Danmarks udsendte den 5. september skulle knap 920 soldater flyttes til København, så de kunne deltage i parade. JMTO stod for opgaven.

AF NANNA HØYBERG PEDERSEN / VÆRNSFÆLLES FORSVARSKOMMANDO

LOGISTIK

På flagdagen den 5. september havde veteraner fra hele landet mulighed for at deltage i paraden for Danmarks udsendte i København. Når lige knap 920 mand fra hele landet skal flyttes på en dag, kan det lyde som en uoverskuelig opgave. - Men det er det ikke. Vi havde opsamlingspunkter ved stort set alle garnisoner. Derfra kørte vi busser mod København, hvor de 920 mand skulle hen, forklarer seniorsergent Torben Olsen fra Joint Movement and Transportation Organization (JMTO).

I alt kørte der 22 busser med cirka 50 mand i hver – 17 af

busserne var civile busser, som JMTO havde chartret hos Centrumturist.

Morgenmad til de morgenfriske

Da det er JMTO's opgave at koordinere transport af al materiel og personel for Forsvaret, tilfaldt denne transportopgave også dem.

- Soldaterne planlægger i høj grad ruten selv, for de angiver på en specielt oprettet hjemmeside, hvor de vil samles op. Så samler vi det sammen. Det sværeste var næsten at koordinere morgenmaden i busserne, siger Torben Olsen.

De første kørte fra Frederikshavn klokken 5.30, mens den sidste bus kørte klokken 12 fra Høvelte til København. For

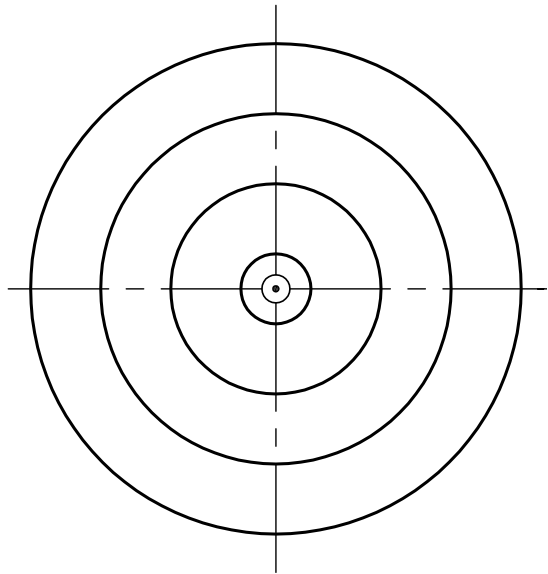
de soldater, der kørte før klokken 8, blev der serveret rundstykker og kaffe i bussen.

Herberger nød også godt

Det var også JMTO's opgave at fragte de mange mennesker hjem igen. Inden hjemturen var der sandwich, som de deltagende kunne tage med, hvis de havde lyst. De overskydende sandwich blev givet til københavnske herberger til uddeling blandt de hjemløse.

Transporten på dagen gled uden problemer, bortset fra nogle småting som for eksempel manglende bannere i busserne. - Det er en rigtig fin måde at ære de danske soldater, så det er en fin opgave at være med til, mener Torben Olsen. ■

PLUS PÅ TARGET

De danske Specialoperationsstyrker kan mange af de samme ting, men der er også forskelle. Når det kommer til aktioner på vandet er det Frømandskorpset, der har førertrøjen på. Under en aktion reddede de skarpe drenge tre gidsler på en kapret yacht fra pirater under øvelse Night Hawk 2014.

AF KIM VIBE MICHELSEN / VÆRNSFÆLLES FORSVARSKOMMANDO

NIGHT HAWK

”Der er kommet nye efterretninger. Der er et gidsel mere udover de to mænd, vi kender til. En kvinde. Og hun har tilsyneladende fået bundet en IED(improviseret sprængladning) på ryggen,” siger delingsføreren Tot til de omkring 30 alvorlige mænd i blandede uniformer, der har presset sig godt sammen i den lille messe, der på en travl dag er beregnet til ti. Oplysningen lægger en presbold ind. En i forvejen kompleks operation er lige blevet noget mere udfordrende, og der er to timer til klokken H.

Tid er i forvejen en af de ting, der ikke er for meget af. Der har været indikationer på, at gidseltagerne vil flytte gidslerne ind til land senere på natten. Derinde er der risiko for, at de kan forsvinde fra radaren, så operationen har været under hastig planlægning hjemme i staben det sidste døgn. Uret tikker, og mulighedernes vindue lukker måske snart skodderne helt i.

Maskingeværer med

Udenfor blæser det op fra syd, og et regntungt skydække er begyndt at brede sig over den gråsorte skumringshimmel, mens det lille hjemmeflyvædsfartøj sejler uoplyst henover det mørke vand i Øresund. Udenfor bliver det mørkere og mørkere, og det er godt, for mørket er frøernes ven. De skal helst komme uset frem til målet, og det er ikke helt nemt på åbent hav.

Nede i messen begynder nogle af frøændene at iføre sig deres mørke dykkerdragter, mens andre finder deres lette Opscore hjelme og sikkerhedsudrustning frem. Udover deres personlige våben klargør de også to Minimi maskingeværer, så de har lidt ekstra, hvis tingene tager en mere voldsom drejning end planlagt.

Gidseltagere i sigtmidlet

Halvdelen af dem skal dykke hen til gidseltagernes båd – kravle om bord - og overraske dem med et hurtigt velrettet angreb, mens resten skal holde sig klar til at rykke ind i en hurtigtgående gummibåd lige uden for gidseltagernes synsvidde. Her er hverken rystende hænder eller stress at spore. Hverken bombebælter på gidsler eller tidspres bringer dem ud af fatning. Selvtilliden er i top. De kan klare opgaven.

- Vi går ikke ind, før vi har fuldstændigt styr på det skib. Vi ved, hvor mange de er, hvor de er, og så skal der være plus på target på dem alle sammen, siger PJ storsmilende, mens han ifører sig sin dykkerdragt.

Plus på target betyder, at alle gidseltagerne skal være i sigtemidlerne, så de kan tages ud ved den mindste risiko for modstand. Rent øvelsesteknisk er angrebsholdene bevæbnet med FX ammunition – farvepatroner med kort rækkevidde, der kan markere, om man rammer sit mål.

Kritisk punkt

Mens frøændene går i bådene og forsvinder udover det natsorte vand, begynder specialisterne at gøre sig klar. Det er blandt andre soldater fra Søværnets militærpoliti, der skal sikre bevismaterialer og tage sig af eventuelt tilbageholdte om bord på det kaprede skib. Her er også paramedicinere, der kan give hurtig behandling, hvis det er påkrævet, og et hold af Frømandskorpsets ammunitionsryddere, der kan uskadeliggøre den IED, der er bundet fast på det kvindelige gidsel. De skal være klar til kamp, så de hurtigt kan komme frem til det kaprede skib, hvis der opstår behov for deres støtte.

Det angrebshold, der border skibet først, dykker hen til skibet med stige og våben. Det er et kritisk punkt i operationen. Når de først er neddykket, har de ikke kontakt til de andre hold, og hvis der opstår

Når frøændene først er neddykket, har de ikke kontakt til de andre hold, og hvis der opstår ændringer i situationen, skal der handles fra hoften. Foto: Arkiv

ændringer i situationen, skal der handles fra hoften. Dykket frem til det kaprede skib tager 30 minutter, hvor resten venter med tilbageholdt åndedræt.

Åbner ild

Næste kritiske punkt er selve bordingen. Det lille hold frøænd skal lydløst dykke ud rundt om den lille yacht. De skal tømme våbnene for vand og sørge for at få kontakt til hinanden på de personlige radioer. Hvis de ved et tilfælde bliver opdaget, mens de dykker ud, er de meget sårbare. Det sker heldigvis ikke, men da stigen skal hægtes fast på rælingen, siger det ”Klonk!”, og så bryder helvede løs.

Kaprerne begynder straks at røre på sig – blive opmærksomme - og så skal de tages ud. Det er det afgørende minut. Inden de helt når at fatte, hvad der foregår, ligger de to første uden livstegn på dækket. Frøerne åbner ild fra flere sider. Kappeklædte projektiler kommer i kontrollerede byger fra vandet, fra agterenden og fra stævnen af yachten, og den sidste og tredje kaprer må bide i dørken, da han prøver at komme til skud fra en døråbning.

Indenfor få minutter er yachten sikret, gidslerne reddet, og gidseltagerne sendt i

graven. Operationen lykkedes. Det kunne være gået langt værre, men i dag var der plus på target. ■

ØVELSE NIGHT HAWK 2014

- Største øvelse for specialstyrker på dansk jord nogensinde.
- Deltagelse af mere end 1.300 soldater fra syv forskellige lande.
- Der deltager styrker fra både hær, søværn og flyvevåben, og øvelsen støttes af mere end 35 forskellige fly og helikoptere.
- Formålet med Night Hawk 2014 er at øve stabene i de fem Special Operations Task Groups samt Flyvevåbnets Special Operations Air Task Group i at analysere komplekse situationer, træffe beslutninger, planlægge, udgive ordrer og gennemføre operationer.
- Danmark deltager med to stabe og i alt mere end 200 soldater fra Jæger- og Frømandskorpset.
- Hjemmeflyvædsnet deltager med flere enheder, herunder Hjemmeflyvædsnets Særlige Støtte- og Rekognosceringskompagni.

TONEN FORANDRER SIG

Det betød en del, at man skiftede fra De til du, og at kvinderne kom ind i Forsvaret. Men det er Danmarks engagementer ude i verden, der har haft den største indflydelse på tiltaleformerne i Forsvaret.

AF BJØRN ANDERSEN / FORFATTER

BELEVENHED

Høflighed og uhøflighed i videste forstand er vigtig, fordi sproget og tonen hænger uløseligt sammen med alt, hvad vi foretager os med hinanden. Sprog er ikke bare sprog. Det er betydningsfuldt, fordi vi handler, når vi taler, og fordi denne talehandling har enorm betydning for den måde, vi lever sammen på, både når det gælder det store samfund og det tætteste forhold mellem to personer. Det gælder også en organisation som Forsvaret.

Han, De og du

Tiltaleformerne i Hæren har ændret sig nogenlunde parallelt med den sproglige udvikling i det civile samfund, dog altid med en forsinkelse. Indtil 1778 var hærens kommandosprog tysk. Man skiftede så til dansk og sagde Han, som dengang var en pæn tiltale. Senere sagde man du til de menige, som svarede De den anden vej. Og endnu senere skiftede man til et gensidigt De. Igennem hele forløbet brugtes samtidig tredjeperson-tiltale til de overordnede, og det gælder i geledet den dag i dag. I 1994 indførtes officielt på papiret et gensidigt du. Alle skulle nu sige du til hinanden, men omstillingen tog tid, og mens man i nogle regiment gik forholdsvis smertefrit og hurtigt at gå over til du-formen, havde andre enheder sværere ved at tage den nye talemåde i brug. Det sidste regiment, der gik over til et gensidigt du, var Livgarden. Det skete i 2004.

Andre faktorer har også haft betydning. Tonen skiftede for eksempel, da kvinderne gjorde deres entré i forsvaret. Interessant nok har kvinderne først og fremmest haft betydning for tonen internt i det forskellige lag, altså værnepligtige imellem værnepligtige og officerer over for officerer. Der er ikke nogen, der videnskabeligt har kunnet forklare, hvorfor det er sådan, men det er klart, at hvis man har 30 unge mænd i et lokale, og der træder en pige ind, så sker der et eller andet oven i hovedet på mændene. Måske opstår der konkurrence om at være alfa-hannen samtidig med, at de værste sex-vittigheder og sprogets stærkeste udtryk bliver gemt væk.

INTOPS ændrer alt

Andre begivenheder har derimod har haft en enorm betydning for, hvordan man omgås i forsvaret. Det forhold, at Danmark engagerede sig aktivt i krige og krigslignende begivenheder rundt om i verden, har ændret tonen radikalt. - Jeg har nogle forhold til konstabler, som jeg ikke havde, før vi sammen var med i kamphandlinger, hvor de passede på mig og jeg på dem. Når man ligger og slås og overlever, så bliver tingene lidt mere alvorlige og nære. Det ændrer ganske vist ikke ved den militære orden: En konstabel, som jeg under de nye forhold er meget tæt på, forstår stadigvæk, at når alt bliver mørkt, og der skal træffes en

Da Danmark engagerede sig i krige rundt om i verden, ændrede tonen sig. Foto: Carsten Sandberg

beslutning, så er det min beslutning, og den er ikke til diskussion, siger major Johnnie Korsholm, der er tidligere chef for Livgardens Vagtkompagni og har gjort tjeneste i Kosovo og Irak.

Den virkning, begivenhederne i blandt andet Irak og Afghanistan har haft på tonen i Hæren, er et godt eksempel på, hvor uløseligt virkeligheden og samarbejdsformernes sprog hænger sammen. Officerer og befalingsmænd er enige om, at tonen har ændret sig drastisk fra det formelle og rent autoritative til det mere realistiske. Fra den respekt, der ikke havde anden begrundelse end at "sådan skulle det være", til en begrundet respekt eller tilsvarende begrundet disrespekt. Samtidig er alle indstillet på ubetinget lydighed og samarbejde, når en virkelig situation kræver det. Forandringen er tydelig.

Mange officerer mener, at det egentlige ryk kom, efter at Afghanistan-konflikten blussede op, fordi Danmark begyndte at få døde og rigtig mange sårede. De danske soldater er begyndte at få reelle kamperfaringer. - De havde været i kamp, hvor rangen først og fremmest havde en funktionel begrundelse, og det indebærer en markant ændring i tilgangen til alting. Det mærkede jeg tydeligt på eleverne. Det nyttede ikke at stille sig op og være autoritær. Man skulle være saglig. Tonen og den grundlæggende kultur har ændret sig. Den er blevet mere virkelighedsnær, siger Mathias Hesselholt Munck, der er premierløjtnant af reserven, og som har været underviser på Sergentskolen og uddannelsesofficer i Hjemmeværnet.

Søværnet mere afslappet - men tag ikke fejl!

Det er ikke så almindelig kendt, at Søværnet, hvad angår samarbejds måder, skiller sig ud fra de øvrige værn. Tiltaleformen har i mange år været mere afslappet. Det hænger sammen med to ting: Dels at man hverken har kunnet eller villet opretholde de stive former hos en besætning, der skal leve tæt sammen på et skib ude på

havet. Dels at flådens folk faktisk har været i krig i vor tid.

Det kan være, at nogle havde den opfattelse, at den kolde krig ikke var en egentlig krigstilstand med reel fatal baggrund. I Søværnet fik man ikke lov til at være i tvivl. Under NATO-øvelser i Østersøen sejlede Warszawapagts skibe så tæt på de danske skibe som overhovedet muligt for at indhente informationer, og det var ramme alvor og dødsensfarligt. Det samme gælder for udsendelserne til Golfen og anti-piraterimissionerne i Det Indiske Ocean. - Tag ikke fejl! I Søværnet lever vi i et kommandosystem. I det øjeblik vi går fra freds rutine til krigsrutinen, ved hver mand, hvad hans funktion er. Så snakkes der ikke om tingene, der bliver bare givet en ordre om, at sådan gør vi. Det skal folk lære at forstå. Vi går fra dagligdagen og over i den skarpe situation - nu gælder det altså, vi er tilbage i det gamle hærsystem, hvor nogle bestemmer og nogle skal adlyde, siger fhv. kommandørkaptajn Jørgen K. Kristensen.

Nøjagtig det samme kan jo siges om Hæren i for eksempel Afghanistan. På den måde bliver forholdene i de to værn levende eksempler på den tætte sammenhæng mellem sprog, tiltale og virkelighed. ■

HØFLIGHED UDEN GRÆNSER

Bjørn Andersen, født 1937, er tidligere TV-journalist, der igennem 25 år var videnskabs- og dokumentarmedarbejder ved DR.

Bogen "Høflighed uden grænser - om du og De og vores måde at behandle hinanden på" er blevet til på grundlag af en specialeafhandling ved Københavns Universitet fra Bjørn Andersens hånd. Han gennemgår på en populær måde begrebet høflighed, der viser sig at være et meget omfattende emne. Forfatteren taler desuden med en lang række kendte og ukendte danskere om deres forhold til sproget og tiltaleformerne.

EN LOGISTISK UDFORDRING

Kan man etablere en komplet lejr i Kosovo på en weekend, hvor man vel at mærke skal løfte tunge opgaver som brandberedskab? Det lyder som mission impossible, men ikke desto mindre er det, hvad Beredskabsstyrelsen og det daværende FMT i samarbejde fik skabt på rekordtid i løbet af sommeren.

AF RENÉ GYLDENSTEN / FORSVARSMINISTERIETS MATERIEL- OG INDKØBSSTYRELSE

KOSOVO Historien om Camp Novo Selo er et godt eksempel på, at samarbejde betaler sig – men også at tålmodighed er en nødvendighed, hvis man skal skabe resultater.

Det hele tog sin begyndelse, da Frankrig med sin mangeårige indsats i Kosovo, gav udtryk for, at de ønskede at neddrog den opgave. Herefter indgik et større arbejde med at lokalisere mulige arvtagere til opgaven. Og pludselig blev der travlt – der skulle handles hurtigt for at finde alternative løsninger på de prioriterede områder, som var afgørende for opgaveløsningen i Nordkosovo og lejrens fortsatte eksistens. Det drejede sig om:

- **Medic Role 1**
- **Brandberedskab**
- **Fuel-levering**
- **Elektricitet til lejrens mange behov**

Ingen anden NATO-nation tilbød at overtage den franske rolle som Lead Nation. Derfor anmodede NATO i stedet NATO Support Agency (NSPA) om at indgå de nødvendige kontrakter for i en overgangsperiode at fastholde den nødvendige integrerede logistiske støtte til lejrens personel.

NSPA anså det for en vigtig opgave og accepterede – på trods af den meget snævre tidsramme – denne udfordring. NSPA måtte dog efterfølgende konstatere, at det på grund af tiden, der var til rådighed for udbud, indkøb og projektstyring ville blive særdeles vanskeligt at etablere den nødvendige logistik inden 1. juni, hvor de franske styrker var planlagt til at forlade lejren. ■

FAKTA

Beredskabsstyrelsen varetager nu brandberedskabet i NATO-lejren. Her i oktober måned havde man et peek bemandingsmæssigt med lidt over 800 soldater fra forskellige NATO-lande, der i dag er udstationeret i Camp Novo Selo. Aktuelt består Danmarks militære bidrag af 29 soldater i lejren samt seks stabsmedlemmer foruden Beredskabsstyrelsens bidrag i KFORs hovedkvarter i Pristina.

En soldat lægger det første klip.

Strålerør afprøves på én af de to skovbrandsslukningskøretøjer.

Mandskab fra BEVDEL træner pakning af slangekuffert efter endt uddannelse i etablering af vandforsyning.

Det er vigtigt, at brandmandskabet er fortroligt med de helikoptere, der lander i CNS - skulle der en dag blive brug for deres assistance.

Ved større væskebrande kan branden kvæles med skum. Skummet kan også anvendes på flader, der skal beskyttes mod antændelse.

SÅDAN GJORDE VI

Carsten Bamberg, der er uddannelsesleder for Beredskabsstyrelsen, beretter om de hektiske dage op mod overtagelsen af lejren.

AF RENÉ GYLDENSTEN / FORSVARSMINISTERIETS MATERIEL- OG INDKØBSTJENESTE

ØJENVIDNE Første dato vi fik for overtagelse af opgaven var den 1. juni, og jeg blev involveret i opgaven cirka to uger før. Danmark var som bekendt blevet spurgt, om vi havde mulighed for at levere en lappeløsning, indtil man havde fundet en endelig løsning for brandvæsnet. Herefter spørger Forsvaret Beredskabsstyrelsen, der så iværksætter.

Jeg har tidligere arbejdet i Libanon med FMT, og jeg taler fransk og kunne dermed kommunikere med de folk, der i forvejen var i campen. Herefter tog jeg på

rekognosceringstur sammen med en logistiker sådan, at vi kunne finde ud af hvilket udstyr, der i forvejen fandtes, hvordan var forholdene? Hvad var reglerne i forbindelse med brandbekæmpelse?

På vores besøg havde vi den gamle delingsfører med som guide, og inden jeg når at forklare, hvem jeg er, så står det allerede klart, at franskmændene tager alt materialet med sig. Vi fik tomme garager, tomme bygninger – altså absolut intet at arbejde med.

I bund og grund skulle vi opfinde alt – helt forfra. Jeg fik en rundtur med brandchefen, der viste, hvordan campen ser ud. På baggrund heraf lavede jeg en risikovurdering

af opgaven.

Holdet startede med at køre den 23. juni med alle køretøjer og alt udstyr pakket op til det hele.

Det endte med, at vi stillede med i alt otte mand. Fem på vagt og tre på bagvagt, som også kan træde til i forbindelse med større brande.

Vi ankom fredag, pakkede ud – og søndag morgen klokken otte var vi fuldt operative.

Bamberg og de øvrige i lejren har så kørt lige siden med opgaveløsning til beskyttelse af lejren – etablering af de nødvendige kapaciteter såsom at lægge slanger ud, betjene pumper og etablere vandforsyning. ■

Esbern Snare i Middelhavet. Foto: Cedric Artigues, NATO

TRAVLT ÅR FOR ESBERN SNARE

Danmark overtog i slutningen af maj kommandoen over Standing NATO Maritime Group 1. Esbern Snare er flagskib – en af flere roller, som det fleksible støtteskib har løst i et travlt år for Søværnet.

AF THORBJØRN HEIN / PRESSEOFFICER

FLAGSKIB

Den 30. maj tog en dansk flotilleadmiral kommandoen over Standing NATO Maritime Group 1 (SNMG1). Styrkechef, væsentlige dele af staben samt ikke mindst flagskibet HDMS Esbern Snare er danske, og efter planen stillet til rådighed for NATOs Maritime Command (MARCOM) indtil 22. december 2014. SNMG1 er en stående styrke, hvilket betyder, at alliancelande i kortere eller længere perioder stiller deres skibe til NATOs disposition.

- Det sikrer NATO en stor fleksibilitet, at alliancens stående flådestyrker råder over slagkraftige enheder, som med timers varsel kan forlægge til et område, hvor der er et behov for deres tilstedeværelse. SNMG1 og de andre stående flådestyrker er en konstant og synlig påmindelse om NATO-landenes solidaritet og sammenhængskraft: Hvis et land føler sig truet, har alliancen redskabet til hurtigt at

afskrække eventuelle aggressorer og skabe tryghed, siger styrkechef Aage Buur Jensen.

Netop denne reaktionsparathed mener Aage Buur Jensen, at NATO har demonstreret i efteråret. - Begivenhederne ved Krimhalvøen har ført til, at NATO i september har deployeret dele af en af de andre stående styrker, SNMG2, til Sortehavet, siger Aage Buur Jensen.

Fleksible besætninger i forskelligartede missioner

SNMG1 med Esbern Snare er indsat i det Indiske Ocean i Operation Ocean Shield. I forbindelse med, at søsterbesætningen tager over på Seychellerne i august, gør skibschefen for 2. fleksible støtteskibsbesætning, kommandør-kaptajn Søren Thinggaard Larsen, status.

- 2014 har været det år, hvor man for alvor har brudt med det traditionelle antipiraterimønster for de store enheder. Operation RECSYR (fjernelsen af kemiske våben fra Syrien, -red.) har sat fokus på de gamle dyder, såsom CBRN

og eskorteoperationer, ligesom træningen op mod FOST (se faktaboks) har ændret måden at anvende de store enheder på. Vi har for alvor skullet vise alsidigheden, som danske marinesoldater besidder, siger skibschefen.

Esbern Snare skal under den nuværende mission både være en disponibel enhed, der kan løse de mangeartede opgaver missionen kræver, og samtidig understøtte den internationale stabs arbejde.

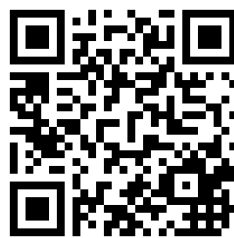
- Vi er op mod 170 mennesker om bord mod normalt 99, så det giver udfordringer, men dem overkommer vi. Jeg er ikke mindst tilfreds med, hvordan bidrag fra de to andre værn er blevet integreret, og hvordan vi alle lærer af hinanden, siger Søren Thinggaard Larsen.

Når Esbern Snare vender hjem den 22. december, har skibet været til søs 15 måneder i træk. Så er det tid til en tiltrængt vedligeholdelse af skibet og en kort ferie til besætningerne, inden opkøringen mod FOST atter forsætter. ■

Nødhjælp på Nilen

SYDSUDAN: 50.000 flygtninge er strandet langs Den Hvide Nil efter, at kampe brød ud mellem oprørsgrupper og Sydsudans regeringshær i december. I regntiden er størstedelen af landet oversvømmet, så flygtningene har svært ved at skaffe mad og fornødenheder. Derfor fragter UNMISS store pramme med nødhjælp og brændstof ud til ofrene for de interne stridigheder. Danske major Jens Kvist er en af de 14 danske FN-soldater i Sydsudan. Som forbindelsesofficer på nødhjælpsprammene på Nilen er hans opgave at forhandle med checkpoints undervejs. ■

Scan koden og se video fra tur på Nilen

Sidste køretøjer hjem

HELMAND: Sidst i september satte de danske kampvogne for første gang siden 2007 bælterne på dansk jord, da personel fra JMT0 lossede de sidste køretøjer fra Helmand på havnen i Esbjerg. Et italiensk skib havde sejlet de sidste godt 30 danske køretøjer, der har været brugt i Helmand, fra Salerno, hvor til de var kommet fra Dubai og før det Afghanistan. Ud over de tre kampvogne ankom også entreprenørmaskiner, der har været brugt til at nedbryde den danske lejr i Camp Bastion, lastbiler, bjærgningskampvogne og andre specialkøretøjer, der også har været ude på en lang rejse. ■

Nyt om Marinestaben på **forsvaret.dk/mst**.....

Af 20 officerer i staben er de syv fra udenlandske flåder. På billedet ses en græker, en litauer, en portugiser og to danskere. Foto: Thorbjørn Hein, NATO

Gummibåden bruges både til sikring, når piratskibe skal bordes, eller når lokale fiskere skal have et venskabeligt besøg. Foto: Japan Maritime Self Defence Forces (JMSDF)

ALLIED MARITIME COMMAND (MARCOM)

● MARCOM er NATOs multinationale flådehovedkvarter placeret i Northwood uden for London.

● Standing NATO Maritime Groups (SNMG)

● Operation Ocean Shield (OOS)

Antipiraterioperation baseret på FN-mandat og oprettet i 2009, ledet af chefen for MARCOM. Operationsområdet omfatter den sydlige del af Rødehavet, Adenbugten, den nordlige del af Det Arabiske Hav, Somalibassinet og Det Vestindiske Hav ned til Madagaskar.

● Task Force 508 (TF508)

Det udførende led af OOS, og som for tiden er under dansk kommando. Det er normalt de to SNMG'er, der har afløst hinanden i rollen som TF508. Danmark har bidraget til TF508 hvert år siden 2010, både med fleksible støtteskibe og med fregatten Iver Huitfeldt. Søværnet har tillige bidraget til antipiraterioperationer i rammen af Combined Maritime Forces fra og med 2008.

ABSALON-KLASSEN

● De Fleksible Støtteskibe (FS) Absalon og Esbern Snare bemannes af søsterbesætningerne 1. og 2. fleksible støtteskibsbesætning. Besætningerne afløser hinanden under længere udsendelser, typisk med tre måneder ad gangen. Et typisk besætningsmedlem er på havet mindst 6 ud af 12 måneder om året.

FLAG OFFICER SEA TRAINING (FOST)

● Ved FOST i Plymouth gennemføres seks ugers kompliceret maritim træning. Skib med besætning granskes i mindste detalje i alle facetter af traditionel, konventionel krigsførelse og sømandskab.

Esbern Snare indgik sammen med JS Takanami i den første flådeøvelse nogensinde mellem NATO og Japan. Et lille stykke verdenshistorie. Foto: Japan Maritime Self Defence Forces (JMSDF)

AFGHANISTAN:

Jeg lærte at acceptere forskellighed

Bygningskonstruktør Lars Vigen var udsendt til Afghanistan i 2012 som en del af Operation Mentor Liason Team (OMLT) hold 7, hvis medlemmer fungerer som mentorer for afghanere i tilsvarende stillinger.

AF SARA SVENSTRUP / FORSVARSMINISTERIETS EJENDOMSSTYRELSE

HELMAND

Lars' hold var det sidste hold mentorer, der blev sendt til Afghanistan, og derfor var det klare fokus for missionen at forberede afghanerne til selv at tage over – for Lars' vedkommende i forhold til vedligehold af bygninger: - Amerikanerne havde og byggede en masse nye bygninger, som skulle overdrages til afghanerne. Desuden skulle den eksisterende bygningsmasse fra Sovjet-tiden overdrages til afghanernes egen bygningsvedligeholdelsesafdeling. Afghanerne var ikke vant til selv at drifte og holde bygninger ved lige. Og var nok også blevet vant til, at når noget ikke fungerede, så fik man noget nyt.

At lære fra sig uden at belære

Hverdagen under udstationeringen bestod for Lars i at følge den afghanske oberst, der havde ansvaret for bygningerne på den afghanske kaserne Shorobak og observere, hvordan han greb opgaverne an. - Jeg skulle lære fra mig uden at pådutte ham mine løsninger. Det var en af metoderne til at overdrage ansvaret. Typisk ville jeg spørge, hvordan han foreslog, vi greb det an – og så håbe, at det lå i nærheden af noget, som jeg også fandt hensigtsmæssig. Så var idéen hans, men jeg havde teknikkerne.

En anden central opgave var at lære afghanerne at planlægge bygningsvedligehold. Et airconditionanlæg holder ikke længe i Afghanistan, hvis det ikke vedligeholdes.

- Afghanerne har stor respekt for, hvad man siger som dansker. Men jeg oplevede, at det tog utrolig lang tid at komme ind på livet af mine afghanske samarbejdspartnere. Sproget var en barriere, men jeg tror også, at det kan hænge sammen med, at jeg kom som repræsentant fra en fremmed styrke.

Man er sammen 24/7

Så selv om Lars var på hjemmebane på sit fagområde, var det pludselig en helt anden rolle, han skulle udfyl-

de. Det var langt fra hverdagen ved FBE Byggevedligeholdelsesteam i Slagelse.

Som udsendt blev Lars en del af et fasttømret team på 13 personer, der gennem 10 måneder - missionsforberedelse og tiden i Afghanistan – tilbragte størstedelen er deres tid sammen.

- Når man er så tæt sammen med andre mennesker, lærer man utrolig meget om sig selv. Som en del af den missionsforberedende træning fik vi redskaber til, hvordan man bedst fungerer sammen som gruppe, blandt andet fik vi en masse personlighedstest. Det har givet mig større forståelse for andre. Det er nok den mest konkrete erfaring, jeg har taget med mig hjem.

Serie: Hvad lærte vi?

Forsvarsavisen sætter fokus på de erfaringer, som danske soldater har taget med hjem fra de seneste års mange missionsområder rundt om i verden.

Hvordan gik det, og hvad tager vi med ud næste gang?

Lars bruger i dag sin viden om gruppedynamikker og forskellige personlighedstyper til at fremme samarbejdet i hverdagen.

- Når jeg i dag oplever, at én reagerer anderledes, end jeg forventede, er jeg mere tilbøjelig til at tænke, at det nok er, fordi han er den personlighedstype. Tidligere ville jeg være blevet irriteret.

De vidste ikke hvad et snøreband var

På det personlige plan fremhæver Lars det perspektiv, udsendelsen har givet ham. Der er store kontraster mellem hverdagen hjemme og den virkelighed, der mødte ham i Afghanistan.

- Shorobak er en stor kaserne efter afghanske forhold, og der træner man rekrutter fra fjerne dele af landet. Jeg så soldater, der fik udleveret støvler – og ikke anede, hvad snørebandene skulle bruges til. Afghanerne har meget lidt, hvor vi herhjemme har meget. Ofte har jeg selv smidt mælk ud, der har stået åben i 2 dage. Men efter at se hvor lidt de har, drikker jeg taknemmeligt mælken.

Lidt som en soldat

Da Lars søgte ind til Forsvaret i 2009 var en del af motivationen at kunne arbejde og være decideret udstationeret i udlandet. Lars har været i Afghanistan fire gange, en gang som udstationeret.

- Men det var nok først, da vi gik i gang med den missionsforberedende træning, at det for alvor gik op for mig, at jeg skulle ned i en krigszone. Som civil er det en omstilling at skulle bære uniform og våben. Man føler sig lidt som en soldat. ■

LARS VIGEN

2009 ansat som bygningskonstruktør i Forsvaret med ansvar for ledelse af bygge- og vedligeholdelsesopgaver på kaserne, depoter og flådestation.

1999 projektleder hos to projekterende ingeniør/entreprenør-firmaer, som beskæftiger sig med industri- og erhvervsbyggeri samt turnkey-projekter til udlandet.

Har arbejdet to år i USA for et amerikansk arkitektfirma.

Har været udsendt i flere omgange til byggeopgaver i Afghanistan og Cameroun.

PUBLIKATIONER AKTUELLE UDGIVELSER FAK

War Amongs the People – and the absent enemy: Towards a Cultural Paradigm Shift

Forfatter: Maya Mynster Christensen, Rikke Haugegaard og Poul Martin Linnet, Forsvarsakademiet

LÆS Dette research paper introducerer en ny tilgang til kultur, som kan bidrage til militær planlægning og operationer.

Secrecy Hampers Strategic Use of Danish Special Operations

Forfatter: Major Lars H. Ehrensvärd Jensen, Forsvarsakademiet

LÆS I briefet argumenteres for, at Danmark ved at definere en eksplicit kommunikationsstrategi kan udnytte specialoperationer bedre i fremtidens stadigt mere komplekse konflikter og kriser.

Contemporary Conflicts Issue 2, Volume 2, 2014

LÆS Et nyt nummer af Forsvarsakademiets digitale magasin Contemporary Conflicts er udgivet på www.fak.dk. Denne gang om blandt andet Islamisk Stat og Rusland-Ukraine-konflikten samt truslen fra ikke-statslige aktører.

MATERIALER FRA FAK KAN BESTILLES ELLER DOWNLOADES SOM PDF PÅ FORSVARET.DK/FAK

.....

Seks år med piratbekæmpelse

Tre angreb på Dhows, som er en traditionel arabisk båd bygget af træ, er hvad somaliske pirater har haft held med i år. Kun to af angrebene er lykkedes. Men det betyder ikke nødvendigvis, at de mange års piratbekæmpelse er slut, mener Hans Tino Hansen, der er administrerende direktør ved sikkerhedsanalysefirmaet Risk Intelligence.

Hans Tino Hansen, der er administrerende direktør ved sikkerhedsanalysefirmaet Risk Intelligence.
Foto: Risk Intelligence

AF MICHAEL AAGAARD JENSEN / VÆRNSFÆLLES FORSVARSKOMMANDO

VURDERING

Siden 2008 har 16 hold fra Søværnet og fire fra Flyvevåbnet været udsendt til Adenbugten og Det Indiske Ocean for at bekæmpe pirater. De har reddet 78 gidsler, standset 40 piratskibe og fået 50 pirater retsforfulgt. Alle pirater på nær ni, der stadigvæk afventer dom, er idømt fængselsstraffe på mellem fem og 24 år. Sådan ser tallene ud efter seks års dansk piratindsats. En indsats som har rødder helt tilbage til 1994.

- Pirateri ud for Somalia var på et relativt lavt niveau helt tilbage i 1994, men omkring 2002-2003 er der tre piratledere, som senere skulle blive berømte og berygtede og meget succesfulde, der går sammen og ser på, at den model, der findes for pirateri, nok kan effektiviseres. Modellen er den kapringsmodel, som vi kender i dag. Den udvikler de så igennem årene op til 2007, hvor Danica White blev kapret. De tre går hver til sit og starter deres egne piratforretninger, og der er mange, som begynder at kopiere dem, fortæller Hans Tino Hansen, administrerende direktør ved sikkerhedsanalysefirmaet Risk Intelligence, der lever af at lave risikovurderinger for international skibsfart.

Aktiv piratindsats

Derfor tager kapringerne fart. Først i området omkring Adenbugten og Afrikas Horn. Senere i store dele af Det Indiske Ocean.

- I 2008 eksploderer antallet af piratangreb. Fordi det er lukrativt, nemt og der ikke er nogen stor risiko forbundet med det, så går flere og flere ind i pirateri. På det her tidspunkt er der ikke nogen egentlige militære anti-pirateroperationer i området, så risikoen er stadigvæk lav, fortæller Hans Tino Hansen.

Men rederier og det internationale samfund begynder at få øjnene op for problemet.

- Man har nationale operationer, hvor lande som Indien, Japan, Korea, Rusland, Iran sejler konvojer igennem området. Samtidig får skibsindustrien lavet nogle best management practices omkring beskyttelse af skibe. De handler om, hvordan man får efterretninger,

hvordan man melder sig til en konvoj og tusinde andre ting. Tiltagene begynder at få effekt, fordi skibene bliver bedre til at passe på sig selv. I 2012 begynder der også for alvor at komme bevæbnede vagter på de forskellige skibe, fortæller Hans Tino Hansen.

Flere flådestyrker er også begyndt at operere i områder for at beskytte skibsfarten. Først igennem korridorer og konvojsejls, senere som decideret counter piracy operationer, hvor man som Danmark aktivt går efter at standse piraterne, når de forlader den somaliske kyst, og aktivt stopper piraternes moderskibe.

Det store containerskib Mærsk McKinney-Møller var undervejs til Østen, mens Esbern Snare var på patrulje i trafikkorridoren i Adenbugten. Esbern Snare er i øjeblikket indsat i NATOs antipiraterioperation Ocean Shield. Esbern Snare forventes at træde ud af operationen i starten af december 2014, hvorefter skibet returnerer til hjemhavnen i Frederikshavn med planlagt ankomst kort før jul. Arkivfoto: Esbern Snare.

Piratinvesteringerne forsvinder

Den indsats får en effekt på antallet af angreb. Men inde i Somalia sker der også nye ting.

- På land er der faktisk en forbedret sikkerhedssituation. Det er et skift, der kommer i 2011-2012. Det vil sige, at dem der har tjent mange penge på pirateri, de ser, at det bliver en mere risikabel forretning at være

pirat. Dels bliver det meget sværere at tage fragtskibene, og dels taber de deres investeringer, fordi de taber angrebshold, skibe og den slags. På grund af den forbedrede sikkerhedssituation kan de begynde at investere i andre ting, som giver højt afkast, men med meget mindre risiko. For eksempel hoteller, tankstationer, fragt- og transportvirksomheder, restaurationer og så videre internt i Somalia, fortæller Hans Tino Hansen.

Truslen eksisterer stadig

Kombinationen af rederieres egne sikkerhedsforanstaltninger, internationale flådestyrker og forbedret sikkerhed i Somalia har fået antallet af piratangreb på handelsskibe til at falde til nul i 2014. Men det betyder ifølge Hans Tino Hansen ikke, at den internationale flådestyrke, her i blandt Danmark, bør pakke sammen og sejle hjem.

- Piratindsatsen er desværre ikke ved at være over. Der bliver stadigvæk taget piratangrebshold ude til søs. Det er bare meget få. Angrebene er på et meget lavt niveau, men der er stadigvæk en trussel. Blandt andet fordi det ingenting kræver at gå til søs og lege pirat. Det er bare at tage nogle både, nogle folk og nogle våben og så sejle ud og prøve. I hvert fald hvis du skal lave angreb inden for 2-400 sømil. Spørgsmålet er, hvor meget kan vi drosle ned uden, at truslen eventuelt går op igen, siger han.

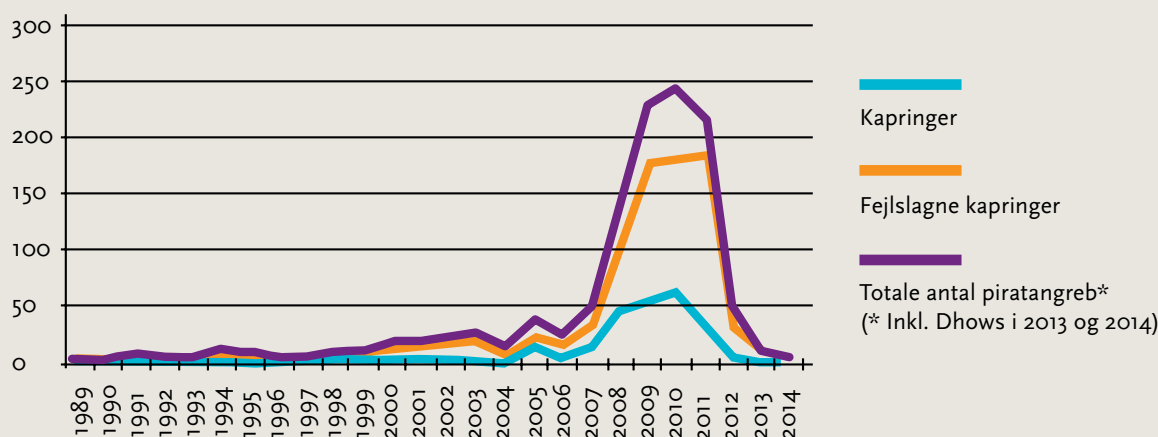
Løsningen ikke lige om hjørnet

Økonomisk vækst, politisk stabilitet og udviklingen af en retsstat i Somalia er den ultimative løsning på piratproblemet. Men en sådan løsning ligger i bedste fald mange årtier ude i fremtiden. Og det kan være svært at se nogen løsning på piratproblemet i Somalia.

- Det, der er det store problem ved somalisk pirateri, er, at de altid har haft mulighed for at trække et skib ind til kysten, og så kunne de have det der, for der var ikke nogen, der kom efter dem. Kunne man for eksempel få opbygget en eller flere interne styrker i Somalia, der ikke kun kan, men rent faktisk også går efter piraterne. Så vil vi være kommet meget langt, siger Hans Tino Hansen. ■

PIRATERI I ANDRE DELE AF VERDEN

Ud for Vestafrika og i Sydøstasien er pirateri også udbredt. Ved Vestafrika stammer de fleste pirater fra Nigeria. Her har de ikke valgt den samme strategi som i Somalia. Deres forretningsmodel er mere kompleks. Den består af kidnapninger for løsesum, voldelige overfald og røveri og decideret sørøveri, hvor piraterne for eksempel kaprer produkt-tankere og plyndrer dem for deres last. En strategi der først blev set i Sydøstasien. Denne strategi kræver et stort og sofistikeret kriminelt netværk. Det kræver et tilsvarende skib til at flytte lasten over på og adgang til et marked, hvor den stjålne last kan sælges. I både Sydøstasien og i Nigeria har piraterne trådt langt ind i det politiske liv. Det gør også bekæmpelsen af piraterne svær, da en international flådestyrke ikke kan operere i et lands nationale farvand uden tilladelse fra landets regering. Kilde: MaRisk af Risk Intelligence

FLYVENDE POLITI

Danske flyversoldater er en del af besætningen på NATOs overvågningsfly, AWACS, som er med til at overvåge luftrummet i det nordlige Afghanistan.

TEKST OG FOTO: JETTE ELKJÆR / PRESSEOFFICER

AFGHANISTAN

Tre flyversoldater, Susanne, Jacob og JP, har siden midten af august været udsendt til Mazar-e Sharif, som en del af besætningen på et af NATOs overvågningsfly af typen E-3A AWACS (Airborne Warning and Control System). Hver dag letter flyet fra Mazar-e Sharif for at patruljere over det nordlige Afghanistan.

- Vores opgave er at sørge for at holde styr på luftrummet. Ja, vi er jo en slags flyvende politimænd, siger Susanne med et smil.

En typisk arbejdsdag for de 16 personer i besætningen begynder længe før, den afghanske morgensol står op. Klokken 03:30 møder fire teknikere ind sammen med førstepiloten. Deres opgave er at sørge for, at alle de tekniske systemerne på flyet virker. En halv time senere møder resten af besætningen ind til de obligatoriske briefinger inden afgang til fly-

et. Briefinger består af senest nyt fra efterretningsfolkene, en vejrmeddelelse samt programmet for dagens flyvning.

Ved 5-tiden bliver besætningen afhentet og kørt ud til flyet. Her er de tre systemteknikere færdige med at kontrollere, at alle systemer virker, og de står derfor klar til at modtage resten af besætningen, der straks indtager deres flysæde for at gøre klar til missionen. Take-off sker cirka en time senere, og når flyet har nået en vis højde, bliver radaren tændt, og alle besætningsmedlemmer har i de næste seks timer fokus rettet mod netop den opgave, de er blevet udvalgt til at løse. Missionerne varer typiske omkring otte timer.

Skaber overblik

Hver enkelt af de 16 besætningsmedlemmer er uddannet og trænet i at løse en specifik opgave under flyvningen.

Susanne er flyets radartechniker. Sammen med varslingsofficeren og system-

Susanne, JP og Jacob har i godt en måned været udsendt til Mazar-e Sharif med NATOs overvågningsfly.

teknikeren skal hun sørge for, at radaren virker og sender de bedst mulige radarbilleder videre til de øvrige i flyet. For uden radarbillede – ingen mission.

Når radaren er tændt, sender den konstant billeder videre til de mere end 15 pc-skærme, som er opsat i sirlige rækker. Hver computer er bemandet af en operatør, som analyserer et specifikt område af billedet. Det er JP's opgave som systemtekniker at sørge for, at computersystemerne fungerer, så blandt andet varslingsofficeren Jacob, der er leder af overvågningsteamet, og hans tre operatører kan skabe overblik over, hvilke fly der er luftbårne, og hvor de præcist er i forhold til hinanden. Dernæst sender de oplysningerne videre til selvsamme fly og til styrker på landjorden. Besætningen består også af et team, som kan koordinere operationer, hvor styrker på landjorden eksempelvis har anmodet om luftstøtte i form af jagerfly.

Der kan være op til 33 besætningsmedlemmer om bord på AWACS flyet, men typisk er de 16. Hvert eneste besætningsmedlem har mindst én ekstra opgave, som de skal varetage, hvis der bliver brug for det.

- Vi tre teknikere er alle uddannet røgdykkere, så hvis der udbryder brand, så er det vores opgave at forsøge at få folk sikkert ud af flyet og slukke ilden, forklarer Susanne.

Det er hendes femte mission til Mazar-e Sharif, og det bliver også hendes sidste. Ved udgangen af september slutter NATO-opgaven med at overvåge luftrummet i det nordlige Afghanistan, en opgave, som de har løst siden begyndelsen af 2011. De to AWACS-fly og dertil hørende to skiftende besætninger og støttepersonnel vender dermed hjem til Geilenkirchen i Tyskland, der er hovedbasen for de i alt 17 AWACS fly, som NATO har. ■

De ligner store futuristiske køleskabe, men de nye varmepumper skåner miljøet og holder personellet varmt. Foto: Martin Særmark-Thomsen

AF MARTIN SÆRMARK-THOMSEN / FORSVARSMINISTERIETS EJENDOMSSTYRELSE

OPVARMNING

Den massive EH-101 Helikopter står i en opvarmet hangar, så den er klar til udrykning, døgnet rundt. Når den store port åbner, er der et enormt varmetab, og derfor har hangaren og den tilstødende bolig sin egen varmeforsyning.

Tidligere sørgede et gasfyr for at producere den nødvendige varme. Nu nøjes fyret med at sikre, at der er varmt vand i hanerne, når besætningen tager et tiltrængt bad, og for at temperaturen får det sidste nyk opad de dage, hvor der er virkeligt koldt. Fire store 14,5 kW varmepumper har nu overtaget størstedelen af opvarmningen. De godt to meter høje varmepumper er effektive helt ned til temperaturer på omkring 2 grader, før de må give op, og de for alvor må fyre op i gasfyret.

VARMEPUMPER LUNER BEREDSKAB

Når besætningen på Flyvevåbnets redningshelikoptere har vagten i Aalborg, holder de nu varmen takket være varmepumper.

- Pumperne har givet os en energidækning på over 90 %. Det vil sige, at det kun er de resterende 10 % energi, vi skal producere ved hjælp af gasfyret, fortæller ingeniør Lars Truelsen fra Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste.

Støjsvage pumper

Vagtbesætningen på redningshelikopteren bor i en bolig, der ligger få meter fra helikopterhangaren, hvor pumperne er stillet op. Når de tager en pause mellem at hente nødstedte fiskere, tilskadekomne eller badegæster og deres badedyr, sker det ofte om sommeren med grillen på gårdspladsen. Derfor var det vigtigt, at varmepumperne udover at kunne levere en massiv effekt, var støjsvage.

- Det er noget, vi holder øje med, ligesom vi løbende

samler data ind. Vi kan simpelthen måle i mindste detalje, hvor godt det virker, og så tager vi fat i leverandøren, hvis de ikke holder det de lover, forsikrer varmemester Kurt Mosbæk.

Når der er indsamlet data nok fra pumperne, vil FBE vurdere, om der skal opstilles flere varmepumper på Forsvarets etableringer. De foreløbige resultater tegner i hvert fald lovende, og på Flyvestation Aalborg har man allerede fundet penge i eget budget til yderligere to varmepumper, der skal sikre, at den nye Specialstyrkekommando kan holde varmen, når vinteren falder på.

Det er et led i Forsvarsministeriets klima- og energistrategi at udfase fossile brændstoffer. FBE har derfor en række innovative projekter i gang, og Forsvaret har blandt andet 20.000 m² solceller og et halmfyret kraft/varmeværk på Flyvestation Karup. ■

2

INSPEKTIONSSKIBE RÅDER FORSVARET
OVER, EJNAR MIKKELSEN OG
KNUD RASMUSSEN

Det enorme arktiske område er sårbart overfor olieudslip og anden forurening. Challengeren kan være med til at opdage sådanne forureninger.
Foto: Flyvevåbnets Fototjeneste

OVERVÅGNING I ARKTIS

Havmiljøovervågningen i Grønlands isfyldte farvand kan foretages af et Challenger-fly, hvis politikerne ønsker det. Det viser et nyligt afsluttet forsøg, som Flyvevåbnet har foretaget.

AF JULIA LIBERATI / VÆRNSFELLES FORSVARSKOMMANDO

MILJØ

For at finde ud af, om Forsvaret kan foretage havmiljøovervågninger i Arktis, har arbejdsgruppen vedrørende styrkelse af Forsvarsministeriets indsats i Arktis, AGFOA, netop afsluttet et forsøg. Overvejelserne gik på, om det var muligt for en såkaldt Side Looking Airborne Radar (SLAR) monteret på en CL-604 Challenger at kende olie fra is i et farvand fyldt med is.

- Vi er ikke vant til at foretage havmiljøflyvninger i isfyldt farvand, og da det kan blive pålagt os at stå for den type overvågning i Grønland, skulle forsøget klarlægge, om Forsvaret overhovedet vil være i stand til at løse opgaven, siger kaptajn Lars Bo Jensen, der sidder som Flyvertaktisk Kommandos tovholder på forsøget.

Radar kan skelne

Forsøgsflyvningen mellem Kangerlussuaq i det sydlige Grønland og Thule Air Base i Vestgrønland blev foretaget mellem den 12. og 14. juni over både kystnære og åbne farvande i seks for-

skellige højder.

- Det viste sig, at radaren tydeligt var i stand til at vise, hvor iskanter og -bjerge er placeret, og at de derfor ikke vil forstyrre billedet, såfremt der er olie i vandet. Desuden viste forsøget, at vi opnår det bedste resultat, når vi flyver i en højde af 3000 fod (cirka 1000 meter, red.), som vi i forvejen gør det over danske farvande, forklarer Lars Bo Jensen.

Forsøget er et af mange, der indgår i en rapport, der skal klarlægge, hvilke opgaver Forsvaret kan løse i Arktis. Derefter er det op til politikerne at vælge, hvilke opgaver der så rent faktisk skal løses. Hvis Forsvaret får opgaven med havmiljøovervågning, skal der ifølge Lars Bo Jensen findes en ny struktur for Challengerens tilstedeværelse i Grønland.

- Vi må enten forlænge perioderne deroppe eller øge antallet af udstationeringer med vores CL-604 i Grønland for ikke at gå på kompromis med de andre opgaver, vi skal løse deroppe, påpeger han.

Hvilke opgaver, Forsvaret får, bliver besluttet i løbet af 2015. ■

FISKESONAR ØGER SIKKERHEDEN

En konsumersonar monteret på Ejnar Mikkelsens gummibåd giver større tryghed under sejlads i ukendte fjorde i Nordøstgrønland.

TEKST OG FOTO: LARS BØGH VINTHIER / VÆRNSFELLES FORSVARSKOMMANDO

DYBDEKORT

Under sommerens sejlads i Østgrønland har inspektionsfartøjet Ejnar Mikkelsen testet en kommerciel sonar, der normalt bruges af lystfiskere til at lokalisere fisk.

Ved at lade gummibåden afsøge ukendt og uopmålt farvand med sonaren har Ejnar Mikkelsen fundet nye ankringspladser, undgået undersøiske skær og sikret sig nye dybdekort.

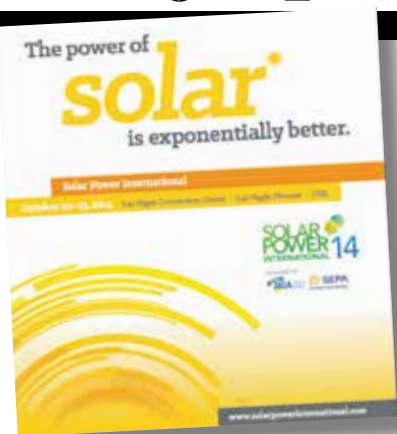
Sonaren registrerer i modsætning til de traditionelle ekkolod ikke blot dybden under gummibådens køl, men er også i stand til at vise et udsnit af havbunden samtidig med, at en GPS registrer positionen. Data bliver efterfølgende sendt til sonarproducenten, som indenfor et døgn returnerer et dybdekort over det gennemsejlede område.

- Kortet kan ikke bruges til at navigere efter og kan ikke sammenlignes med et søkort, men giver øget sikkerhed, når skibet skal ankre på en ny plads for eksempel ved Daneborg og Sirius' hovedkvarter i Østgrønland, fortæller orlogskaptajn Lars Povl Jensen. Testen af sonaren er blot et af mere end 20 forsøg, der gennemføres i år med henblik på at øge sikkerheden i Arktis.

I danske farvande har Marinehjemmeværnet stor gavn af sonaren, ikke mindst under eftersøgning af savnede i havnebassiner. Det er da også orlogskaptajn fra Hjemmeværnet, Erik Toft Jensen, som har monteret sonaren på Ejnar Mikkelsens gummibåd og undervist besætningen under et havneophold i Island. ■

En kommerciel sonar på Ejnar Mikkelsens gummibåd har været med til at undersøge ukendt terræn på havbunden.

Solceller præsenteres i Las Vegas

MILJØ : Ingeniør Lars Truelsen fra det tidligere FBE tager til Las Vegas for at præsentere Forsvarets investeringer i solenergi på en konference i oktober. Forsvarets solceller skal præsenteres på en såkaldt "poster session", hvor projektet opsummeres på en enkelt stor plakat. Det er de cirka 20.000 m² solceller, Forsvaret har opstillet som et led i Forsvarsministeriets klima- og energistrategien, der har vakt branchens interesse. Konferencen Solar Power International er branchens største messe og forventes at tiltrække omkring 15.000 fagfolk. ■

Tekniske installationer i udbud

UDBUD: Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse (tidligere FBE) har netop udsendt udbudsbekendtgørelsen for tekniske basisinstallationer. Det er blandt andet vand-, varme-, kloak- og elinstallationer, og udbuddet sker som en del af Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelses overgang fra driftsorganisation til kontraktholderorganisation. Udbuddet vil ske i form af to delaftaler for henholdsvis Øst- og Vestdanmark. Begge regioner omfatter cirka 35 etableringer, og omkring 30 medarbejdere bliver virksomhedsoverdraget til ny arbejdsgiver, når den nye leverandør overtager ydelserne. Dette forventes at ske medio 2015. ■

Nyt om din arbejdsplads på **forsvaret.dk**

Selv om der bliver bedre WiFi, så skal soldaterne ikke regne med at tage kontoret med ud. Foto: Thomas Reimann

MERE WIFI PÅ KASERNE

Soldaterne har længe jøket med, at netværket fungerer bedre på INTOPS end hjemme. Men nu udbygger FBE internetadgangen gennem bedre WiFi på kasernerne.

AF MARTIN SÆRMARK-THOMSEN / FORSVARSMINISTERIETS EJENDOMSSTYRELSE

NETVÆRK

De seneste år har det tidligere FBE arbejdet på at give brugerne WiFi, og nu får den indsats et ekstra boost. Det er en del af overskudsmidlerne, der nu bliver kanaliseret over i det trådløse netværk, de steder det kommer flest til gavn.

- Soldaterne har tidligere ironisk konstateret, at de har bedre muligheder for at Skype med familien, bruge netbank eller tjekke lønsedler, når de er udsendte, end de har herhjemme. Det kunne vi ikke have siddende på os, så det er selvfølgelig noget, vi har gjort noget ved, siger stabschef og brigadegeneral Claus Uttrup.

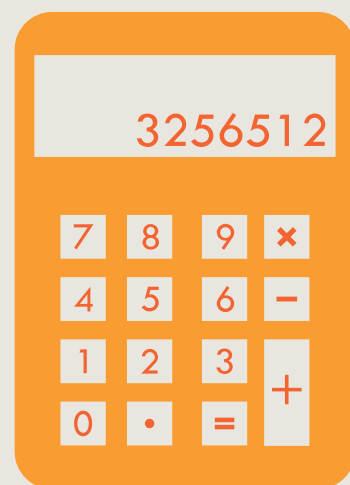
Det er derfor også fortrinsvis kaserner med værnepligtige og mange indkvarterede soldater,

der får WiFi. Man skal altså ikke regne med, at man i nær fremtid kan tage den bærbare med under armen og flytte ind i udekontolet, når solen titter frem.

Ingen Netflix

Selvom de trådløse netværk får en solid kapacitet, skal de værnepligtige ikke regne med, at de kan ligge i hver sin køje og streamer Netflix fra fyraften til sengetid, men der burde være båndbredde nok til at holde forbindelsen i orden til både familien og bankrådgiveren.

Som et led i projektet bliver det på sigt muligt at oprette brugerne med deres MA-nummer, så der kun skal oprettes brugeradgang til Forsvarets WiFi-net en gang, så man ikke skal oprettes på hvert enkelt etablissement. ■

RELANCERING AF FORSVARETS ØKONOMIHÅNDBOG

Selv om Forsvarets Økonomi-
håndbog gennem en længere år-
række kun har været at finde i elektronisk form, har den alle årene haft den gamle struktur og opdeling i bind og kapitler som et levn fra de fysiske ringbind. Det er nu slut!

AF FORSVARSMINISTERIETS REGNSKABSSTYRELSE

MANUAL

Den 1. oktober lancerede Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse en Økonomihåndbog med ny opsætning og nyt layout. De seneste måneder er blevet brugt på at skabe en mere nutidig og logisk opbygning af håndbogen. Nøgleordene har været: Overblik, tilgængelighed og brugervenlighed. - De første tilbagemeldinger har været utroligt positive. Brugerne får et godt overblik og har let adgang til relevante dokumenter med halvt så mange klik, fortæller Jesper Jungclaus, der er chef for Forvaltningssektionen ved Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse.

Den nye opsætning medfører blandt andet, at den nye økonomi service portal bliver opdelt i emneinddelte grupper. Bind og kapitler erstattes med bestemmelser, og det vil fremadrettet være muligt at referere direkte til den enkelte bestemmelse, som det også kendes fra øvrige bestemmelser i Forsvaret. Bestemmelserne vil desuden være adskilt fra de øvrige dokumenter, så der er en klar opdeling mellem bestemmelser og dokumenter af vejledende karakter.

- Vi har store forventninger til den nye opsætning og den mere intuitive tilgang, som gerne skulle lette hverdagen for de mange, som dagligt benytter økonomiportalen, siger Jesper Jungclaus. ■

AFGHANISTAN

DET BEDSTE FRA ALLE HYLDER

Med HR-strategien i baglommen hoppede en ung premierløjtnant fra Søværnet ud i et ukendt farvand af jobannoncer, ansøgninger og samtaler. Målet var drømmejobbet. At det var på kaptajnløjtnant-niveau skulle ikke være en hindring.

Jesper Høyer Zacho kastede sig over jobansøgninger og CV-skrivning, og det betalte sig.

FOTO: KLAUS JUULSGAARD

Økonomi-styings-konference 2014

PENGE: Medarbejdere og chefer fra økonomifunktionerne på tværs af Forsvaret mødes og drøfter den strategiske retning og konkrete faglige problemstillinger på økonomiområdet, når Antvorskov Kaserne den 27. – 28. oktober 2014 danner rammen om Forsvarets første økonomistyringskonference.

Konferencen har til formål at samle Forsvarets økonomifunktioner, skabe rum for videndeling og fungere som platform for kommunikation af nye tiltag på økonomiområdet.

Deltagerne vil blandt andet få mulighed for at høre direktør for Moderniseringsstyrelsen Niels Gotfredsen, Forsvarsministeriets koncerntyringsdirektør Bjørn Bisserup og økonomidirektør i Forsvarsministeriets departement Poul Taankvist fortælle om deres syn på god og effektiv økonomistyring.

Deltagerne får desuden mulighed for at drøfte konkrete faglige temaer og udfordringer på en række workshops, som blandt andet omhandler økonomifunktionens rolle i resten af organisationen, kompetencer på økonomiområdet, controlling samt mål- og resultatstyring. ■

Forplejning til tiden

MAD OG DRIKKE: Når du bestiller forplejning er der tidsfrister, du skal overholde. I Vestdanmark har kantineleverandøren ISS netop sat deres system op til at afvise bestillinger, der er afgivet for sent.

Hvis du bestiller for sent, vil du opleve, at du kan sende bestillingen som du plejer, men i stedet for en bekræftelse af ISS, får du en mail med følgende tekst: "Du har ikke rettigheder til at tilsidesætte minimum tid fremad for reservationer". ISS arbejder på at få udarbejdet en mere sigende automail ved for sen bestilling.

Hvad gør jeg så, hvis jeg har bestilt for sent? Du kontakter kantinen, du gerne vil have leveret mad fra. Det er muligt, kantinen kan levere med kort frist, men det er ikke sikkert, at det passer ind i deres produktionsplan. Derfor har kantinen ret til at sige nej til at levere med så kort varsel. ■

AF FORSVARSMINISTERIETS PERSONALESTYRELSE

KARRIERE

Jeg synes helt ærligt, at det var svært at skulle "sælge" sig selv, men hvis alle andre kan, så måtte jeg jo tage mig sammen og gå "alle frem fuld".

Ordene er premierløjtnant Jesper Høyer Zachos, der efter to år som chef for patruljefartøjet Nymfen begyndte at søge nye udfordringer i Søværnet. Sideløbende med tjenesten læser han HD i Økonomistyring og Procesledelse, og han ønskede derfor, at han i sit næste job fik mulighed for at kombinere økonomi og ledelse. Han fandt hurtigt ud af, at det var lettere sagt end gjort.

- Jeg kunne godt se, at udbuddet var begrænset. I hvert fald på premierløjtnant-niveau. Men løfterne i den nye HR-strategi om fokus på kompetencer frem for anciennitet gav mig mod på også at kig-

ge efter interessante stillinger på kaptajnløjtnant-niveau. Jeg var usikker på, om det var muligt uden VUT eller VUK'er, men hvis jeg ikke forsøgte, så skete der helt sikkert ikke noget, siger Jesper Høyer Zacho.

Lidt frustrerende

I foråret 2014 åbnede der sig et vindue for premierløjtnanten, da stillingen som økonomichef i Søværnets Administrative Kompetencecenter Korsør blev slået op. Stillingen matchede hans ønsker både til faglig udvikling, gradsmæssig advancement og geografisk placering.

I første omgang fik han afslag på ansøgningen, da der ikke var passende ansøgere på niveauet. Han blev dog samtidig informeret om, at det i det kommende genopslag ville fremgå, at også premierløjtnanter kunne søge stillingen.

- Jeg fornemmede, at der ikke lå en standardprocedure klar, men at den nærmere blev til undervejs. Det var lidt frustrerende. Men det gælder vel med implementeringen af HR-strategien som med så meget andet: "Vi bygger flyet, mens vi flyver". Det positive var, at min ansøgning automatisk ville komme med i næste runde, så gudskelov ingen ny skriveproces, siger Jesper Høyer Zacho.

Norm mere end undtagelse

I anden omgang blev han kaldt til samtale og fik jobbet, som han begyndte i den 1. september. En mulighed som han sætter stor pris på.

- Jeg ser frem til de udfordringer der venter, men også på det mere principielle plan glæder det mig, at det nye system virker mere fleksibelt og kompetenceorienteret end det gamle. I min verden giver det god mening. Resultatet blev, at

jeg nu har en uddannelsesaftale med 2. Eskadre og FPT, der lover forfremmelse til kaptajnløjtnant efter gennemførsel af to faste VUK-moduler indenfor de næste to år. For mig at se det bedste fra alle hylder og jeg håber, at min oplevelse fremover bliver mere normen end undtagelsen, siger Jesper Høyer Zacho. ■

NYT JOB

Med implementeringen af det nye bemandingssystem vil hovedparten af de militære stillinger fremover blive besat via ansøgning.

Stillingerne er slået op på www.forsvaret.dk/job.

På HR-portalens under 'Job' finder du desuden stillingsoversigt og gode råd om ansøgning, CV og jobsamtalen.

ORDBOGEN.COM

TIL TABLET OG SMART-PHONE

DANMARKS STØRSTE ONLINE ORDBOG
Ordbogen.com

Ordbogen Online er navnet på den app, som Ordbogen.com har udviklet til iPhone, iPad, Android og Windows Phone. Log ind via WAYF.

- 1) Installér app'en Ordbogen Online på din smartphone eller tablet
- 2) Åbn Ordbogen Online
- 3) Klik på WAYF [ikonet] i nederste venstrehjørne
- 4) Vælg Forsvarets Bibliotek blandt mulige institutioner
- 5) Username + password er identisk med dit bibliotekslogin
- 6) Nu kan du slå op i ordbogen uanset hvor du befinder dig!

*Naturen omkring en flyvestation må ikke vokse sig for vild og dyrerig. Det er farligt for flysikkerheden, hvis der kommer dyr ind på flystationen.
Foto: Flyvevåbnets Fototjeneste*

FLYENE HAR DET BEDST UDEN NATUR

Forsvaret råder over meget bevarelsesværdigt natur, men på en flyvestation vil man helst være den foruden. Ny drifts- og plejeplan på Flyvestation Aalborg tager hensyn til menneskeliv frem for dyreliv.

AF JULIA LIBERATI / VÆRNSFÆLLES FORSVARSKOMMANDO

NATUR

Flysikkerheden skal være i top. Det er det vigtigste på alle flyvestationer. Den danske natur må komme i anden række, også når der i år skal laves ny drifts- og plejeplan for Flyvestation Aalborg.

- Ønskescenariet for en flyvestation er, at flyfeltet og hele området omkring det er dækket af asfalt. Så er der ingen dyr, der er til fare for flysikkerheden. Men der er i virkeligheden ingen, der ønsker at fjerne naturen helt, siger arealforvalter Henrik Olsen.

Han er ansat i Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjeneste og er med til at udfærdige drifts- og plejeplanen for Flyvestation Aalborg.

Væk med dyrene

Forsvarets arealer skal have nye drifts- og plejeplaner hvert 15. år, der skal sørge for,

at naturen er tilpasset de behov, Totalforsvaret har.

- Det primære formål med at lave planerne er, at Forsvaret skal have terræner, de kan uddanne militærpersonale i. De terræner skal være realistiske og ligne det, soldater kan møde ude i verden, siger Henrik Olsen.

De cirka 33.000 hektarer, Forsvaret råder over, er stort set den eneste natur i Danmark, der hverken er bebygget eller har været opdyrket. Derfor er der i mange tilfælde interesse i også at bevare naturen.

- Drifts- og plejeplanerne på en flyvestation skal give anvisninger om, hvordan naturen skal passes for at genne dyr væk fra flyfeltet. Vi må fjerne buskadser og træer, lade vandhuller vokse til, spærre områder af og klippe græsset. Alt sammen for at sørge for, at dyr ikke opholder sig i området.

Men det er ikke de eneste tiltag, der skal være med til at sørge for, at flyene kan lette og lande uden at kolliderer med naturen.

- Det vigtigste på en flyvestation er, at flysikkerheden er i orden. Derfor må vi gøre nogle ting her, man normalt ikke betragter, som god naturpleje. Vi må blandt andet skyde truede eller fredede dyrearter, hvis de udgør en fare, siger Henrik Olsen.

Planen høres

Det tager cirka et år at fremstille en ny drifts- og plejeplan for et af Forsvarets terræner, og mange myndigheder skal inddrages. Konsulentfirmaet NIRAS er hyret ind til at udfærdige planen for Flyvestation Aalborg.

- Først og fremmest er det vigtigt at brugerne af arealet har de rigtige betingelser for at kunne arbejde med det, de skal. Men også kommunen, naboer til flyvestationerne og naturbeskyttelsesorganisationer bliver inviteret til at komme med kommentarer til planen, siger Henrik Olesen.

Når alle brugere af terrænet er hørt, udfærdiges og præsenteres det første forslag

til en ny drifts- og plejeplan for yderligere kommentarer. Derefter sendes planen i høring, før den endelig vedtages og træder i kraft i begyndelsen af det nye år. ■

RUNDT OM DRIFTS- OG PLEJEPLANER

Der findes drifts- og plejeplaner for alle Forsvarets arealer.

De udfærdiges, så der findes én per areal.

Som minimum skal drifts- og plejeplanerne fornys hvert femtende år.

I år skal der ud over på Flyvestation Aalborg laves nye drifts- og plejeplaner for Forsvarets areal i Stold og Skagen.

Det føles fuldstændigt som at stå på broen på et skib, når sømanden befinder sig i simulatoren. Men her koster det ikke at sejle ind i molen eller lignende.

KENYANSKE SØMÆND I SIMULATOR

En kenyansk flådedelegation byttede Mombasa ud med Holmen, da de blev præsenteret for simulatoren på Søværnets Officerssskole.

TEKST OG FOTO: LARS BØGH VINTHNER / VÆRNSFELLES FORSVARSKOMMANDO

DONATION

Danmark er i færd med at donere en navigationssimulator til flådehavnen i Mombasa i forbindelse med kapacitetsopbygning i Kenya. Derfor var seks kenyanske flådeofficerer på studiebesøg på Holmen, for at se nærmere på hvordan det danske Søværn anvender simulatoren til undervisning og træning.

På Søværnets Officerssskole fik kenyanerne på første-dagen en tur i simulatoren. Filosofien er, at søfolkene først tilrettelægger en sejlads, så øves der igen og igen i

simulatoren, hvorefter sejladsen kan gennemføres i virkeligheden.

I simulatoren er broen mørklagt. Gennem ruderne glider bygninger og moler forbi i original størrelse. Turen ud gennem Københavns Havn er meget realistisk. Oslo-færgen dukker op ved udsejlingen og lige bag ved krigsskibet Absalon.

Billigkøbte erfaringer

Dag to står delegationen til søs med skoleskibet Ertholm. De kenyanske flådeofficerer er erfarne søfolk, så selve na-

vigation og sejlads overlades til skibets oprindelige besætning. Det er sammenhængen mellem simulator, farvande og indlæring der er interessant for delegationen. - Med simulator kan du kolliderer med moler og sejle på grund uden omkostninger. Der bruges ingen brændstof, og man engagerer heller ikke større besætninger. Med simulatoren kan den kenyanske flåde uddanne flere navigatører og samtidig spare penge, som de kan bruge på andre ting, fortæller kommandørkaptajn John Ærø Hansen.

Han er udstationeret i Mombasa og er daglig rådgiver for den kenyanske flåde. ■

FORSVARSAKADEMIET

MASTER I MILITÆRE STUDIER 2015

Forskningsbaseret videreuddannelse for officerer. Uddannelsen kan søges fra den 1. november til den 1. dec. via www.job-i-forsvaret.dk

Læs mere på www.fak.dk/MMS

Scan og få link til uddannelse til flymekaniker

Et stuvende, fuldt lokale på Flyvestation Karup.

KAPRER KOMMENDE MEKANIKERE

I september slog flyvestationerne i Aalborg, Karup og Skrydstrup dørene op for kommende flymekanikere. Der er mangel på flymekanikere, og åbent hus arrangementerne skulle lokke interesserede til.

TEKST OG FOTO: NANNA HØYBERG PEDERSEN / VÆRNSFÆLLES FORSVARSKOMMANDO

VELKOMMEN Der er mangel på flymekanikere i Forsvaret, og det skal der gøres noget ved. Derfor har Forsvarets Rekruttering gjort en ekstra stor indsats for at trække interesserede til ved tre åbent-hus arrangementer. Dagene skulle bruges til at oplyse de fremmødte om uddannelsen, så de kunne vurdere, om det var noget for dem og samtidig se den måske kommende arbejdsplads.

Først blev de fremmødte briefet om uddannelsens forløb og fik lov at stille spørgsmål til faglærere og seniorsergent Ole Søndergaard, der underviser i turbinemotorer.

- Det er dejligt at se så mange fremmødte. De skal til en afprøvnings, som de skal bestå, så vi sikrer, at vi får de bedst mulige elever. Det sikrer også, at der næsten intet frafald er på uddannelsen, sagde han.

På tur i hangaren

Dagen bød også på en rundvisning i Flyvestation Karups hangar, hvor der var rig lejlighed til at spørge og pille for de mange fly-interesserede.

- Jeg er 15, så jeg kan ikke starte før om nogle år, men jeg er meget interesseret i fly. Det er derfor, jeg ger-

ne vil vide mere om uddannelsen, fortalte Martin Tolgaard, der var kommet til arrangementet sammen med sine forældre.

Man skal have overstået sin værnepligt for at blive flymekanikerelev i Forsvaret, og derfor være fyldt 18. Det afskrækkede dog ikke Martin Tolgaard.

- Så har jeg god tid til at forberede mig på at aftjene værnepligt, forklarede han.

Verdens bedste flymekanikere

For Ole Søndergaard er målet at uddanne verdens bedste flymekanikere.

- Det er gået rigtig godt. Der har været mange fremmødte og de har været glade og interesserede. Det er dejligt, at der er stor interesse, for det betyder, at vi har flere at vælge mellem, sagde Ole Søndergaard.

Mange af gæsterne gik derfra klogere og med ønsket om at blive optaget på uddannelsen.

- Jeg vil helt klart søge. Det lyder som en rigtig spændende hverdag, fortalte 23-årige Malou Freimann, der i øjeblikket arbejder som flyverkonstabel i Flyvevåbnets Air Control Wing. ■

Læs mere om uddannelsen til flymekaniker på www.kortlink.dk/ewta - eller følg QR-koden.

MILITÆR OG MENNESKE-RETTIGHEDER

Verdens første kursus i social ansvarlighed for militære enheder i Afrika er blevet afholdt i Nairobi. Det var Danmark, der stod for kurset.

AF VÆRNSFÆLLES FORSVARSKOMMANDO

ANSVARLIGHED Hvordan overholdes menneskerettigheder og hvad med miljøet og antikorrupcion? Det var nogle af emnerne for verden første kursus i social ansvarlighed "Institutional Social Responsibility", som Danmark stod for i Karen i Nairobi. - Helt overordnet drejer "Institutional Social Responsibility" sig om, hvordan en virksomhed eller anden institution påvirker samfundet med mennesker, miljø og profit. Det er et koncept, der allerede er vidt udbredt blandt en række store virksomheder som for eksempel Coca Cola, Novo Nordisk og AAB, hvor konceptet kaldes for "Corporate Social Responsibility", siger oberstløjtnant Peter Sangiorgio fra Peace and Conflict Studies School.

Kurset handlede blandt andet om, hvordan militære aktiviteter påvirker menneskerettigheder, miljø og økonomi og hvilke tiltag, som ledelsen på forskellige niveauer kan indføre for at identificere og formindske negative påvirkninger.

- Kursisterne arbejdede gennem ugen med at identificere konkrete områder, hvor eksisterende regler bidrager til at overholde de tre fokusområder. Ud over det forsøgte kursisterne også at identificere andre områder, hvor lignende tiltag kunne implementeres. Kursisterne var meget engagerede i at udarbejde anbefalinger for, hvordan standarden for "Institutional Social Responsibility" kan forbedres i det kenyanske militær, siger Peter Sangiorgio.

Kurset skal bidrage til, at flere kenyanske militære institutioner begynder implementering af best practice inden for Institutional Social Responsibility. ■

"INSTITUTIONAL SOCIAL RESPONSIBILITY"

● Danmark afholdt i perioden 22. - 26. september 2014 verdens første kursus i "Institutional Social Responsibility" (ISR) for militære repræsentanter fra Kenya.

● Ni personer fra det kenyanske forsvar samt "International Peace Support Training Centre" (IPSTC) og Eastern African Standby Forces (EASF), fire danske - samt en fransk officer deltog.

● I alt 14 officerer og civile deltog på kurset.

● Kurset blev gennemført på initiativ af det danske forsvar af instruktører fra "GLOBAL CSR".

FORSVARETS UDDANNELSER ANSØGNINGSFRISTER

UDDANNELSE

ANSØGNINGSFRIST

Faglært:
Flymekaniker

9. januar 2015

Professional soldat:
Conduct After Capture Instruktør

9. januar 2015

Leder:
Pilot

1. december 2014

Grundlæggende uddannelser som Forsvarets Rekruttering i FPT udbyder på forsvaret.dk/uddannelser

LÆS MERE OG SE ØVRIGE ANSØGNINGSFRISTER PÅ FORSVARET.DK/UDDANNELSER

Kampråb på det danske hold i kørestolsrugby. Danskerne havde aldrig prøvet sporten før, de ankom til London, men sluttede med bronzemedaljer og uden at have fået alvorlige øretæver. De fleste af spillerne på holdet vandt også bronze i kørestolsbasket. Kampene blev spillet i den store Copper Box Arena, der til mange kampe var fyldt med 7500 tilskuere. Foto: Michael T. Sørensen

Yakov Munkebo kaster sit spyd og vinder Danmarks første guldmedalje ved Invictus Games. Maurice Manuel og Robert Veilis fra det danske hold tog sølv og bronze i konkurrencen, hvor deltagerantallet på grund af regelændringer i sidste øjeblik var begrænset. Foto: Anders V. Fridberg

H.K.H. Kronprinsen besøgte sammen med forsvarsministeren og forsvarschefen de danske atleter ved atletikkonkurrencen. Her underholder Jacob Panton-Kristiansen kronprinsen med historier fra Afghanistan, hvor Jacob har kørt kampvogn. Han blev alvorligt såret af skud i 2012. Jacob Panton-Kristiansen var med på holdet i sitting volleyball, og han vandt bronze i roing, hvor Danmark også fik sølv i holdkonkurrencen. Foto: Nora Stone

Christian Richardson (i kørestol), Finn Sennik (il venstre) og Michael T. Sørensen vandt guld i bueskydning for hold. Medaljerne blev overrakt af Prins Harry, der havde taget initiativet til Invictus Games. Den britiske prins var til stede ved alle konkurrencer og overrakte mange medaljer. Foto: Privatfoto

INVICTUS GAMES 2014

var et idrætsstævne i London for syge, sårede og skadede soldater. Cirka 400 soldater fra 13 lande konkurrerede i ni forskellige sportsgrene. Danmark stillede med 27 atleter, der vandt 18 medaljer.

Det danske hold marcherer ind på stadion ved åbningsceremonien. Åbningen var et følelsesmæssigt højdepunkt for mange af deltagerne, fordi det her for alvor gik op for dem, at de var et landshold, der skulle repræsentere Danmark. Præsentationen af holdet, blafrende flag og kammeratskabet med veteraner fra andre nationer udløste tårer i spandevs. Foto: Nora Stone

Finalen i 1500 meter løbet for veteraner med ingen eller meget begrænsede fysiske skader. Begge de danske løbere, Chris Shaughnessy (i midten) og Jan Overgaard, havde kvalificeret sig til finalen, hvor Chris Shaughnessy tog bronze efter et flot disponeret løb. Dennis Dencker, der mangler den ene fod, vandt sølv på 1500 m i sin klasse. Foto: Anders V. Fridberg

Invictus Games viste på utallige måder, at alvorlige skader ikke forhindre veteraner i at dyrke sport. Her er det en kvindelig amerikansk veteran, der deltager i bueskydningskonkurrencen, selv om hun mangler den ene arm. Foto: Anders V. Fridberg

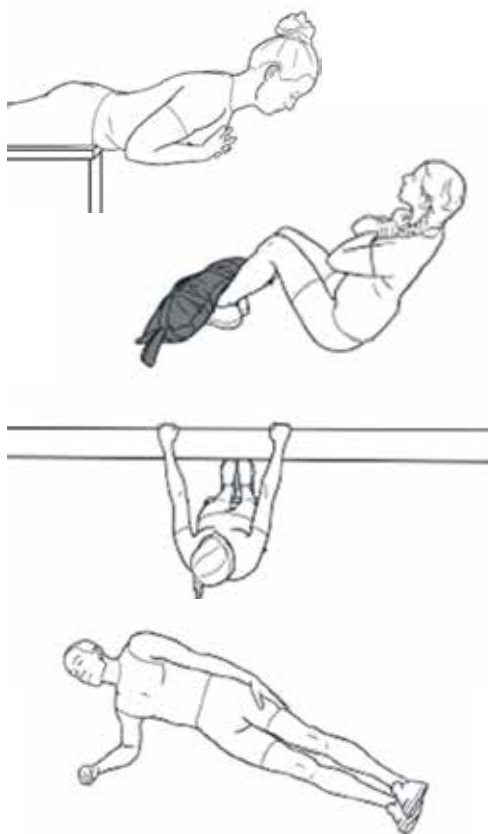
Danmark i kamp mod Tyskland om 5. pladsen i sitting volleyball. En kamp danskerne vandt. Christian Lanz og Jacob Panton-Kristiansen (med nummer 3 på ryggen) har blokaderne oppe. Foto: Michael T. Sørensen

TRÆN MED FORSVARET

Denne gang og i det kommende nummer skal vi teste vores corestyrke. Til det formål bruger vi Forsvarets Coretest, som består af i alt otte øvelser – du får de første fire her. Som udgangspunkt testes der til niveau 2 (på en skala fra 0-5). Idet der lægges vægt på teknik, er det ikke sikkert, at du kan honorere niveau 2 i den første test. Øvelserne skal gennemføres i den angivne rækkefølge og kun adskilt af den pause der naturligt opstår i omskiftningen fra en øvelse til den næste.

Du kan finde beskrivelsen og coretesten i app'en "Træn med forsvaret" – som gratis kan downloades både til iOS (iPhone) og til Android styringssystemer. Her er der også videosekvenser med alle øvelserne samt en kort beskrivelse af hvordan øvelserne udføres.

Forsvarets Sundhedstjeneste,
Center for idræt

CORETEST

Øvelse 1 – Statisk ryg

Lig på maven på et forhøjet underlag. Forreste, øverste hoftefremspring placeres ca. to fingersbredder ud over kanten. Hænder flettes på brystet. Testen starter, når overkroppen løftes til vandret position.
Tid niveau 2: 120 sek.

Øvelse 2 – Statisk mave

Indtag en siddende stilling, så der opnå en 90 graders vinkel i knæ og hofte, mens hænderne flettes på maven. Testen starter når teststillingen er indtaget. Bemærk: Ryggen holdes ret med hovedet og i lige forlængelse af kroppen. Brystet skydes let frem under hele testen.
Tid niveau 2: 90 sek.

Øvelse 3 – Træk til bryst

Udgangsstilling er hængende med strakte arme og strakt krop. Hælene placeres på en skammel eller lignende, så kroppen er vandret. Overhåndsgreb og med ca. 45 cm afstand fra tommelfinger til tommelfinger. Et træk svarer til, at brystet føres til bom eller underkant af et bord og tilbage til udgangsstilling. Bemærk: Der arbejdes kontinuerligt uden pauser.
Antal gentagelser niveau 2: 4 stk.

Øvelse 4 – Sidebro, højre

Højre albue og underarm placeres på gulvet, overarmen skal stå lodret. Fødderne placeres ovenpå hinanden. Testen starter, når hoften løftes og der er opnået en lige linje fra fødderne op gennem rygsøjlen og hovedet.
Tid niveau 2: 75 sek.

HAVSVØMMER MOD KOL

Henrik Slot Nielsen fra Forsvaret svømmede i samarbejde Danmarks Lungeforening 18 km i Østersøen for at skabe opmærksomhed om den barske lungesygdom KOL. Han vil vise, hvor vigtig motion og bevægelse er for sundere lunger.

Scan koden og læs om hele Henrik Slot Nielsens svømmetur

Ved 13 kilometer begyndte det at blæse op, og den store krise meldte sin ankomst. Her fandt Henrik Slot Nielsen fandt mental styrke i at tænke på sin mor, der levede med svær KOL.

TEKST OG FOTO: SVØM FOR LIV OG LUNGER

SYGDOMSBEKÆMPELSE

8 timer og 7 minutter - så lang tid tog det den 50-årige Henrik Slot Nielsen fra Hovedstadens Svømmeklub at svømme fra Gudhjem til Christiansø i en god sags tjeneste.

- Det var meget stemningsfuldt at komme svømmende ind til havnen på Christiansø, hvor min familie stod klar sammen med mange lokale til at tage imod med trompetmusik, flag og hurra-råb.

Både Henrik Slot Nielsens hustru og hans datter var med på Christiansø sammen med hans far og søster. Men de alle havde taget færgen over.

- Færgen passerede mig på vejen med klappen og fløjten, og kaptajnen tudede i hornet. Det gav virkelig et boost, fortæller han.

Henrik Slot Nielsen har trænet intensivt i et år for at gennemføre de 18 kilometer i åbent hav sidste fredag i

august. Med på turen havde han en følgebåd fra Rønne Sejlklub, sin træner, der sørgede for, at han spiste og drak undervejs, og en akutlæge, som der heldigvis ikke blev brug for.

Blæst og bølger

Men en hård tur blev det alligevel - især da det efter 13 kilometer begyndte det at blæse op. På den sidste del af turen tænkte han meget på sin mor, der sidste år døde af KOL efter nogle år med svær sygdom. Hun fik sværere og sværere ved at trække vejret, fordi KOL nedsætter lungefunktionen og havde til sidst kun en fjerdedel af sin lungefunktion tilbage.

- Jeg vidste, at når jeg kom til Christiansø, var det overstået, og jeg kunne slappe af. Men de sidste år vidste min mor aldrig, om dagen i morgen blev lige så barsk eller værre end dagen i dag. At have svær KOL er som at trække vejret gennem et sugerør, og du ved ikke, hvordan næste dag bliver. ■

SVØM FOR LIV OG LUNGER

Med projektet, som Henrik Slot Nielsen har døbt 'Svøm for Liv og Lunger', fik han sammen med Danmarks Lungeforening sat KOL højt på især den bornholmske dagsorden.

Lungeforeningen arrangerede på svømmedagen en stor støtte-event på Gudhjem Havn, hvor mange fik målt deres lungefunktion.

Nu mangler Henrik Slot Nielsen kun at nå i mål med sidste del af projektet: En indsamling til kampen mod KOL på www.betternow.org/dk/svoemforlivoglunger.

Målet er at indsamle 1000 kroner for hvert år, hans mor levede - i alt 74.000 kroner - til Danmarks Lungeforenings arbejde for sundere lunger.

Lægerne vurderer, at omkring 430.000 danskere lider af KOL, men kun cirka halvdelen ved det.

Baglandet:

”

Det er svært at få hverdagen til at hænge sammen, når man har et lille barn.

Maria Kofoed Kristensens
hustru

AF MICHAEL AAGAARD JENSEN / VÆRNSFÆLLES FORSVARSKOMMANDO

Maria Kofoed Kristensens mand, Heino Kristensen, er dæksofficer på Esbern Snare. Når skibet sidst i december anløber Frederikshavn efter anti-piraterimissionen i Adenbugten, har Heino været premierløjtnant i 18 måneder. I ti af de 18 måneder har han været udsendt på international mission. To gange på piratjagt og to gange til missionen med at fragte kemiske våben ud af Syrien. Hjemme står Maria med deres fælles søn, Adam, på tre år.

- Syrien var jo ikke planlagt, da han tog af sted til Adenbugten første gang. Den gang var aftalen allerede indgået om, at de skulle afsted denne gang. Så vi har jo hele tiden vidst, at han skulle to gange til Adenbugten. Syrien er egentlig bare faldet oven i, fortæller Maria.

Ekstra hænder

Selv om Maria får hjælp af både sin og Heinos familie, så har de to ekstra udsendelser har givet Maria meget tid som alenemor.

- Det er ikke let, og det er rigtig hårdt arbejde, det kan man ikke komme uden om. Det kræver planlægning, og det kræver, at der er nogle hjælpende hænder. Det er svært at få hverdagen til at hænge sammen, og når man har et barn, så går hverdagen også bare stærkt. Man står op og gør klar, skal selv på arbejde, jeg skal hente Adam, handle ind og lave mad, og så er det tid til, at Adam skal puttes. Så det tager stort set hele tiden i hverdagene, fortæller Maria.

For at gøre tingene nemmere og få noget mere tid, så har de denne gang valgt at få ekstra hjælp.

- Når Adam og jeg har weekend, så vil jeg rigtig gerne kunne bruge tiden sammen med ham og få ladet op i

stedet for at bruge halvdelen af søndagen på at gøre rent. Derfor har vi denne gang lavet den prioritet, at vi får gjort rent, og det betaler vi os så fra, siger hun

Tættere på familien

Maria mødte Heino for seks år siden. De har boet tre år i København, hvor Heino tog sin officersuddannelse. Nu er parret flyttet tilbage til Holstebro for at komme tættere på deres familier. Heino arbejder i Frederikshavn, så Maria er vant til, at han ikke er meget hjemme i hverdagene. Men alligevel gør det en stor forskel, når Heino er udsendt.

- Sidste år var han ikke hjemme til Adams fødselsdag, min fødselsdag, juleaften eller nytårsaften, fordi de ligger tæt på hinanden. Det er svært, når han ikke er her til de ting. Man har også en anden frihed, når ens partner er hjemme. Så i hverdagen er det for mig sådan nogle praktiske ting hjemme, som er svært. Jeg kan sagtens stå for alt, hvad der har med Adam, madlavning og rengøring at gøre. Det der er super svært at få det til at hænge sammen, er at der oven i også skal slås græs, der skal ryddes sne og alle de her andre meget praktiske ting, som jeg pludselig selv står med, siger hun.

Så positivt som muligt

For at det ikke skal være alt for svært, at far er så meget væk, så har Maria og Heino gjort udsendelserne så positive for Adam som muligt.

- Vi har gjort meget ud af at snakke positivt om, at far

FACEBOOK

JEG LÆSER

GLISTRUP

Anne Marie Glistrup

LÆS Bogen er første bind i historien om Mogens Glistrup. Uli-ge filmen 'Spies & Glistrup', der var meget populær, fortæller bogen den sande historie om hans liv fra barnsben til vejen i Folketinget. Han var en arbejdsnarkoman helt ud over det sædvanlige, og han havde klæbehjerne, begge dele prægede ham gennem hele hans studie- og arbejdsliv. Jeg glæder mig til at læse fortsættelsen, der bliver skrevet på nu.

DET DANSKE PEARL HARBOR

Lars Møller

LÆS Den tidligere oberst har skrevet mange bøger, men i denne går han på klingen med, hvordan man styrer det danske Forsvar. Vi administrerer os selv ihjel. Vi kan have fartøjer stående i flere måneder, fordi vi skal vente på reservedele, vi bare kunne have købt i butikken. Vi er så hårde, at vi bruger vores tid forkert. Han sætter simpelthen ord på det, vi andre går og tumler med i hverdagen.

FORSVARET.DK

LÆS Jeg bruger hjemmesiden rigtig meget i arbejdsøjemed. Her finder jeg informationer om, hvad der sker på min egen flyvestation og rundt i hele firmaet. Derudover er det meget forskelligt, hvilke hjemmesider, jeg bruger. Hvis jeg eksempelvis er i gang med et byggeprojekt hjemme, så bruger jeg byggemarkedernes hjemmesider og så videre.

Kim Boen Lessø
chefsergent
Air Transport Wing

FØLG
FORSVARET
PÅ

facebook

han er væk eller skal afsted. Det er altid spændende, og far han er sej, og han jager pirater. Hvis jeg så er ked af det, så snakker jeg med mine forældre om det. Det kan Adam aldrig mærke på mig. Han er også stadigvæk så lille, at han ikke rigtig har nogen tidsfornemmelse. Han kan lige forholde sig til i morgen og i går. Det der med næste måned, det har han slet ikke nogen fornemmelse af, så han lader sig ikke rigtig påvirke af, at Heino er væk og er egentlig altid glad, siger Maria.

Far-video

For at Heino ikke skal være alt for langt væk, så har familien fundet en løsning, så Adam stadigvæk har kontakt med sin far cirka hver anden dag.

- Vi har fundet nogle ting, som virker for os. Heino snakker med mig først, så han ved, hvad Adam har lavet i dag. Så optager Heino en video og lægger op på vores private Facebookside, som vi har oprettet. I videoen siger han for eksempel: "Hej Adam, jeg kunne forstå på mor, at du har været på tur i dag og ude og kigge på dyr", eller han snakker om, hvad vi har fået til aftensmad og siger godnat til ham. Det passer godt til Adams alder, for han kan se det igen og igen, og han elsker gentagelser. Han kan sidde og se den samme far-film ti gange i træk. Og han siger troligt ja, hver gang Heino spørger, om han har haft en god dag. Det fungerer rigtig godt for os, fortæller Maria.

Nogle gange er Heino endda med ved middagsbordet. - Vi bruger Viper, et program som minder om Skype (Red.), når Heino har lidt ro på og har tid til det. Så sætter vi computeren på bordet, og så er han med på video, når vi sidder og spiser, siger hun.

Den kontakt har også betydet, at Adam ikke har haft svært ved det, når hans far så endelig kom hjem. Det så de allerede første gang, Heino kom hjem fra mission. - Vi var ude og hente ham i Karup Lufthavn midt om natten. Han kommer med en flybus og stiger ud. Adam har åbne arme og råber "Far!" og løber lige i mod ham. Der var vi begge to meget lettede. Det betød rigtig meget for Heino, at han var så glad for at se ham. Sådan har det også været anden gang, vi var oppe at hente ham. Der underholdt Adam hele venteområdet i lufthavnen med, at hans far altså kom hjem lige om lidt. Han var lige omme på den anden side af de der døre der, og han skulle bare have sin taske, så kom han her ud, og han havde fået skæg. Så det har egentlig været utroligt nemt, fortæller Maira.

Det sidste ord

Al den tid Maria har kendt Heino, har han været i Søværnet. Så hun har ikke prøvet andet. Men derfor har de mange udsendelser alligevel sat sig lidt spor.

- Det er rigtig, rigtig meget, han har været udsendt. Det går lige, fordi vi ved, at han ikke skal afsted næste år. Vi ved, at der kommer ro på, vi kommer til at se mere til ham, og han har ikke særlige mange sejldage, siger hun.

Men på trods af de mange udsendelser, så ved Maria også, at hun har det sidste ord, når det kommer til udsendelserne. Hun kan til en hver tid sige stop.

- Jeg tror, at når jeg ved, at jeg har den her allersidste mulighed, så tror jeg, at jeg er villig til at finde mig i rigtig meget og strække mig rigtig langt. For jeg ved, at hvis jeg bad ham om at prioritere os her hjemme, så er det det, han vil gøre, siger hun. ■

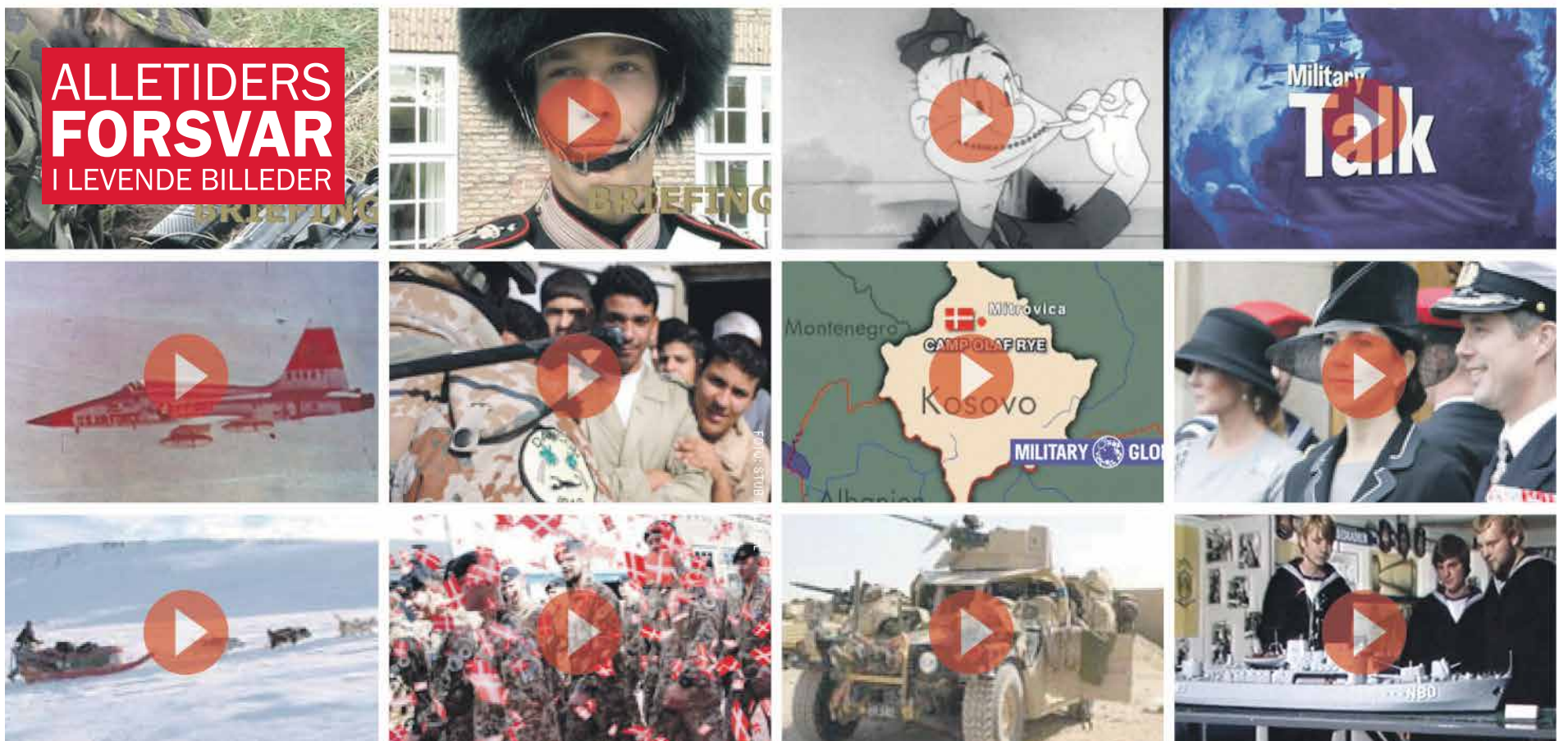

Maria Kofoed Kristensen

Maria Kofoed Kristensen er 28 år og fra Holstebro. Sammen med sin mand Heino har hun sønnen Adam på tre år. Til daglig arbejder hun i et stort revisionsfirma i Holstebro.

Foto: Privat

FORSVARET.TV

WWW.FORSVARET.TV

ET SJOVT OG HISTORISK INDBLIK I ALLETIDERS FORSVAR GENNEM 100 ÅR

KOMMENTAR

Lad os komme videre – sammen!

Det var med stor respekt og stolthed, at jeg den 25. august modtog kommandoen over Flyvertaktisk Kommando med underlagte myndigheder. Hermed er det nu mit overordnede ansvar, at Flyvevåbnet leverer varen overalt; hurtigt, præcist, effektivt – til tiden og til prisen. En stor opgave, der kalder på ærefrygt, men heldigvis er jeg ikke alene om at løfte den.

Ret forude venter rigtig mange udfordringer, som Flyvevåbnets ledelse og medarbejdere skal møde og håndtere sammen. Flyvertaktisk Kommando blev pr. 1. oktober til en flyverstab i den nye Værnsfælles Forsvarskommando og meget skal stadig på plads i den sammenhæng, først og fremmest naturligvis personalet i den nye struktur.

Etableringen af Værnsfælles Forsvarskommando giver for mig som flyver rigtig god mening, og Flyvevåbnet kan i kraft af karakteren af vores operative opgaveløsninger spille en aktiv, konstruktiv og positiv rolle i enhver værnsfælles ramme. Jeg er overbevist om, at Flyverstabten og Flyvevåbnet også i denne sammenhæng vil vise de evner og tværfaglige styrker, som vi har opnået gennem mange års tæt samarbejde med partnere og enheder fra alle værn, nationale som internationale. Ved netop at bidrage aktivt kan og skal vi gøre vores til, at Flyvevåbnet og Forsvaret kommer styrket ud af reorganiseringen.

For Flyvevåbnet som helhed venter en masse operative opgaver i både ind- og udland – senest udsendelsen af F-16 bidrag til støtte for indsatsen mod ISIL. Antallet af indsatte lader ikke til at falde lige med det samme, så vi får rig lejlighed til at bevise, at vi som ét flyvevåben kan levere det, der efterspørges. Altid indsat – Altid klar.

Jeg er fuldstændig bevidst om, at udfordringerne ikke kan løses, og indsatte lader ikke kan gennemføres uden Flyvevåbnets vigtigste aktiv: medarbejderne. Professionalisme til fingerspidserne samt et højt fagligt niveau er altafgørende, nu som i fremtiden. Kun med dygtige folk af den rette støbning er vi i stand til fortsat at løse opgaverne med den høje kvalitet, der er og skal være vores kendetegn.

I et kort avisindlæg kan jeg ikke nå i detaljer med alt. Jeg vil derfor sikre mig, at jeg i mit virke kommunikerer tæt og løbende med chefer, ledere og medarbejdere, både formelt og uformelt. Jeg forventer i forlængelse heraf, at alle hjælper til med at finde og vise vej gennem ændringerne og bidrager med løsningsforslag til at håndtere de udfordringer, vi naturligvis møder.

Der er nok at se til og kedeligt bliver det ikke. Så lad os se at komme videre – sammen!

M.A.L.T. Nielsen

generalmajor
chef for Flyverstabten
Værnsfælles Forsvarskommando

STAFETTEN

Ved du, hvad dine kollegaer i hele Forsvaret laver? I Stafetten stiller vi spørgsmål om dit job, og du sender stafetten videre.

FOTO: PRIVAT

ET ANDERLEDES KORT

En geo-specialist er en specialist, der kan lave kort. Men det er ikke bare et kort, som de fleste af os forstår ved et kort.

AF SØREN LINDHARDT / VÆRNSFÆLLES FORSVARSKOMMANDO

KORTKUNST

En geo-specialist udformer kort. Men det er ikke som det kort, der ligger i handskerummet i bilen og fører familien sikkert frem til Flensburg. Kortet indeholder en masse information om terrænet, og hvad der findes af bygninger, veje, skove, levende hegn, kloaknet, elforsynings- og vandforsyningsnet. Og terrænet er interessant i forhold til opgaveløsningen.

- En GEO specialist kan komme med en masse informationer omkring terrænet, og det er vel egentlig det, der bedst beskriver en GEO-specialist. En specialist, der ved hjælp af et avanceret computerprogram, kan finde frem til information omkring terrænet, og som er god til at visualisere det både som hard copy og digitalt, siger premierløjtnant Jesper C. Larsen fra Geo-delingen.

Det er informationer, der anvendes i forbindelsen med enhedernes operative opgaveløsning.

Leverer fakta om terrænet

Geo-specialisten leverer typisk informationer, der bruges til at planlægge og lede operationer. Specialisten bearbejder og visualiserer geografiske og meteorologiske forhold, som har indflydelse på, hvordan aktørerne opfører sig i kamprummet.

- Vi er med til at give den første præsentation af terrænet

i forbindelse med planlægning af en operation. Den kan med fordel laves af Geo, da præsentationen af terrænet vil blive mere retvisende, end hvis man havde lavet det analogt, siger Jesper C. Larsen.

Geo-specialisten kommer med fakta om terrænet ud fra de data, der er til rådighed.

- Det er vigtigt at understrege, at GEO specialisten ikke laver overvejelser omkring terrænet, men kommer med fakta om terrænet, siger Jesper C. Larsen.

Mange øvelser

Geo-enhederne er placeret i Skive ved Ingeniørregimentet. Enhederne består af en Geo-delning og et Geo-videncentret. De to enheder er ikke underlagt hinanden i nogen kommandostruktur, men har et tæt samarbejde i dagligdagen. Geo-delningen består af 15 personer, som er operative. Videncentret består af 16 personer.

- At være i Geo-delningen er forbundet med deltagelse i mange øvelser. Geo-delningen har en gruppe bestående af to specialister og en container fast tilknyttet reaktionskampgruppen. Det giver rigtig mange øvelsesdøgn, siger Jesper C. Larsen.

Delingen deltager også i øvelser, som afholdes af Danske Division og deltager blandt andre i øvelserne Yellow Knight og Night Hawk.

- Den daglige tjeneste består hovedsageligt i produktion af kortmateriale til enheder i Hæren. Ellers består tjenesten af ture på skydebanen, feltdage, eftersyn af materiel og meget andet, siger Jesper C. Larsen. ■

JESPER C. LARSEN SPØRGER: Hvad laver en fototyder i Flyvevåbnet?

Spørgsmålet

Hvad laver en geospecialist?

NEM VEJ TIL MILITÆRFAGLIG VIDEN

Du kan søge i forswarets biblioteks fysiske samlinger og e-ressourcer samtidigt.

Et søgesystem på Forsvarets Biblioteks hjemmeside gør det muligt at søge i mange forskellige viden-databaser. Både efter elektroniske/fysiske tidsskrifter og bøger i en og samme søgning.

Besøg www.fbib.dk – og bliv klogere på din militærfaglige viden

PROFILER

MINDELUND ER ET HJERTEBARN

Den 4. juli for 10 år siden afslørede Jydske Dragonregiment den første mindesten i mindelunden ved Rindsholm Kro. Antallet er steget siden da, og i dag er hele Forsvaret repræsenteret i mindelunden.

Til mindedagen den 4. juli 2014 modtog Frode og Hanne Hansen Forsvarschefens mønt og Forsvarschefens Påskønnelse for deres store arbejde med mindelunden. Det var en anerkendelse, der både rørte og glædede kroparret. Foto: Mogens Balslev

AF NATASHA H. ANDERSEN /
VÆRNSFÆLLES FORSVARSKOMMANDO

HÆDER

Mindelunden ved Rindsholm Kroer et yndet udflugtsmål for pårørende og soldater. I år kan den fejre 10 års jubilæum. Næsten dagligt kommer folk forbi for at mindes og få et kram og en snak med ejerne af kroen, Frode og Hanne Hansen. - Folk kommer fra hele landet for at besøge mindelunden. Tænk, at vi har fået så mange gode venner og oplevelser, fordi vi opdagede historien bag Rindsholm Kro og derfor grundlagde mindelunden. Den er vores hjertebarn, siger Frode.

Egetræer afslørede glemt kamp
Det var helt tilfældigt, at parret opdagede, Rindsholm Kro var historisk. I 1989, samme år som Fro-

de og Hanne købte kroen, blev der fældet nogle egetræer i kroens have. Det viste sig, at træerne gemte på noget.

- De var fyldt med kugler, og det undrede os. Så vi gik i gang med at kigge tilbage i historien, og med hjælp udefra genopdagede vi en historisk begivenhed: Der havde været kamp mellem tyskere og danske dragoner og infanterister ved kroen den 4. juli 1849, siger Frode.

Den første mindesten

Efter denne genopdagelse rejste Jydske Dragonregiment i 1990 en mindesten ved vejen udenfor kroen. Der stod den i 14 år. Så flyttede parret stenen væk fra den stærkt trafikerede vej og ind i haven, der i dag er mindelunden.

Siden da er flere sten og mindesmærker kommet til. Senest har

Hjemmeværnet og Beredskabsstyrelsen rejst en sten hver, og ifølge Frode overvejer politiet også at rejse en.

- Vi har reserveret en plads til dem, fortæller han med et glimt i øjet.

Beslutningen om at grundlægge en mindelund var nem for kroparret, for de har begge tilknytning til Forsvaret. Hannes far var oberst i Hæren, og Frode er tidligere soldat i Flyvevåbnet, men har også været i engelsk tjeneste, hvor han blev udlånt til det australske forsvaret under Vietnam-krigen. Derfor ved de begge to, hvordan det føles at undvære sine kære, og hvad de udsendte danske soldater går i gennem. Mindelunden huser mindetavler, der ærer alle danske soldater siden 1956. ■

KOMMENTAR

Hæren - fra indsat til indsat

Vier en hær i den internationale Superliga. Men vikan ikke hvile på laurbærrene. Det viser vores seneste øvelseserfaringer fra Sabre Strike og Noble Ledger. Verden er i forandring. Den seneste strategiske overraskelse er det russiske overfald på Ukraine, annekteringen af Krim og fremkomsten af mørkemænd i Irak. Vi har altså travlt for at følge med udviklingen og er på vej til Irak med et træningsbidrag.

Den succesfulde redeployering fra Afghanistan må ikke isolere os i Danmark. I en globaliseret verden, hvor mennesker på tværs af verdensdele, kulturer og religion er forbundne, må Hæren forblive forbundet til allierede hære, flyvevåben, mariner, specialoperationsstyrker, Hærhjemmeværnet, Reserven, Beredskabet, Politi og en lang række andre samarbejdspartnere.

Ifølge krigsteoretikeren Clausewitz er det kampen om land, der afgør udfaldet af krigen. Den amerikanske hærchef general Raymond Odierno opfordrer til, at vi får det meste ud af vores mindre størrelse.

Troværdig landmagt er vigtig i en uordentlig verden. Vi skal træne, som vi skal kæmpe. Hærens enheder skal kunne kæmpe. Sammen allerede under uddannelse og øvelser. Og på kommandosproget engelsk. Vi skal forblive forbundne.

Vores fjenders metoder er asymmetriske og skal imødegås af asymmetriske modforholdsregler. Det kræver et nyt mindset. Vi plejer at reagere på, hvad der sker. Fremover skal vi kunne reagere på, hvorfor noget sker.

Vi skal være attraktive. For beslutningstagerne. Og for vores nutidige og fremtidige soldater. Vi skal omgås hinanden og uniformen med respekt. Vi er alle ambassadører for Hæren.

Soldatens færdigheder er nødvendige, for at gruppen fungerer. Hærens mange våbenarter skal kunne deres, før vi samvirker internt og samarbejder med andre værn. Dygtige soldater skaber krigsbrugbare enheder, der skaber en troværdig og relevant dansk Hær.

Vi skal bruge vores energi på Hæren, ikke på rammer, som vi ikke har indflydelse på. Jeg kommer rundt i Hæren og følger op på tidligere chefers dialog. Vi har behov for at drøfte, hvem vi er, og hvordan vi bedst løser vores opgaver. Vi skal få det meste ud af vores mindre størrelse, som den amerikanske general sagde. Vi skal gøre det attraktivt at være i Hæren, og attraktivt at bruge Hæren. Hæren er på vej fra indsat til indsat igen: en professionel styrke, hævder NATO suverænitet med allierede, bidrager til konfliktløsning globalt, tjener Kongeriget og forsvarer fædrelandet. ■

Hans-Christian Mathiesen
generalmajor
chef for Hærstaben
Værnfælles Forsvarskommando

ROADSHOW OM VIDEREUDDANNELSER FOR OFFICERER

I november har du mulighed for at blive opdateret på de nye videreuddannelser for officerer, når Forsvarsakademiet og officers-skolerne tager på Roadshow til tjenestesteder i hele landet.

Roadshowet vil fokusere på uddannelserne:

- Master i Militære Studier
- Videreuddannelseskurser (VUK)
- Den nye Operations- og Føringsuddannelse

Er du premierløjtnant eller kaptajn, har du mulighed for at høre nærmere om ansøgningsprocedurer, krav og forventninger til dig som studerende og meget mere, der hører til studielivet på de nye deltidsuddannelser.

Er du chef og forventer at have officerer i din tjeneste, der søger om videreuddannelse, er dette også en god mulighed for at få dybere kendskab til uddannelserne og til de forventninger, der er til dig som chef i forbindelse med de nye deltidsstudier. Bemærk, at der ikke vil blive talt om karriereplanlægning og HR-mæssige udfordringer omkring udnævnelse, ansættelser med videre.

TIDSPLAN FOR ROADSHOW

● **Sted** for lokaler se www.fak.dk

Trænregimentet

Gl. Høvevej 34, 9400 Nørre Sundby
17 NOV 09.30 - 11.30

Jydske Dragonregiment - Holstebro

17 NOV 14.00 - 16.00

Hærstaben - Karup

18 NOV 08.30 - 10.30

HEC - Varde

Hjertingvej 127, Varde
18 NOV 13.00 - 15.00

Gardehusarregimentet - Rønne

19 NOV 14.00 - 16.00

Søværnets Officersskole - København

25 NOV 09.00 - 11.00

Den Kongelige Livgarde - Høvelte

25 NOV 13.30 - 15.30

Gardehusarregimentet - Slagelse

28 NOV 08.30 - 10.30

Forsvarets Personelstyrelse - Ballerup

28 NOV 13.00 - 15.00

Tilmelding er ikke nødvendig. Mød blot op på et af ovenstående tjenestesteder – lokaler og eventuelle ændringer bliver meddelt på www.fak.dk under **Uddannelse/Studievejledning**.

SAGT & SKREVET OM FORSVARET

”

PET skal være så effektiv som muligt i forhold til det nye mere fragmenterede trusselsbillede. Tidligere var al-Qaida hovedfjenden. Nu har vi både Ukraine, Gaza, Mellemøsten, mere klassisk spionage, cyber-spionage og ikke mindst de hjemvendte Syrien-krigerne, der udgør en stor trussel.

Jens Madsen
Chef for PET

Ekstrabladet

Trussel mod F-16

Det er et farligt område at navigere i, og den slags missioner vi sender vores folk ud på er farlige. Heldigvis er det dygtige og erfarne folk vi har, og de skal operere med allierede, som har stor erfaring. Men man kan desværre ikke foretage denne slags missioner uden en risiko. ■

Udenrigsminister Martin Lidegaard om de udsendte F-16.

DR radioavisen

Lunken modtagelse

Forsvarets helikoptere kan være her på 19 minutter, og medbringer både læger og det fineste udstyr. ■

Henning Storm fra Avernakøs akutberedskab om de nye akuthelikoptere.

DR P4 Fyn

Hård kurs over for Rusland

Rusland må ændre sin opførsel og sine handlinger. ■

Jens Stoltenberg, NATOs nye generalsekretær, opfordrer kraftigt Rusland til at nedtrappe konflikten med Ukraine, men ved, at kanalerne til Moskva fortsat skal holdes åbne.

Politiken

7

”

Det var en fin dag. Først markerede vi etableringen af Forsvarsministeriets Personalestyrelse - derpå fejrede vi Flyvevåbnets fødselsdag.

FINN BIRGER JOHANSEN, OBERSTLØJTNANT, FORSVARSMINISTERIETS PERSONALESTYRELSE

”

Der var en masse kørselsopgaver frem og tilbage. Her var jo tre arrangementer, chefen skulle deltage i.

VIGGO HANSEN
FLYVERSPECIALIST, FLYVERSTABEN

STORE FORANDRINGS DAG

Første oktober 2014 er en dato, som vil blive husket af mange i Forsvaret. Nogle fik nye stabsnumre. Andre tilbragte dagen med at pakke skrivebordet ned i flyttekasser og tømme dem igen på et nyt kontor. Og så var der de ansatte, som måtte se sig om efter nyt arbejde eller en placering i jobbanken.

”

1. oktober var en dag med sagsbehandling og en række spørgsmål om kørsel i udlandet og iklædning MTS, der skulle afklares med det samme.

VIGGO KIRKEGAARD VEJE, SENIORSERGENT
HÆRENS EFTERRETNINGSCENTER

”

Jeg fortalte vidt og bredt om, at søredning nu varetages af Forsvarets Operationscenter – Redningscentralen, forkortet FRC.

JESPER DUEHOLM RASMUSSEN
PRESSEOFFICER, MARINESTABEN

”

Jeg deltog i kommandooverdragelsen til ny chef Hærstab, og HOKs overgang til Hærstab.

PETER DAHL, OBERSTLØJTNANT
VÆRNSFÆLLES KOMMANDO

HVAD LAVEDE DU DEN FØRSTE OKTOBER?

”

I hvert nummer af Forsvarsavisen beder vi syv ansatte i forsvaret om at forholde sig til det samme spørgsmål. Vi spørger ansatte i hele Forsvaret, soldater såvel som civile.

”

Anledningen blev fejret med fællessamling, og der blev budt velkommen til de nye ansigter fra FKIT, der fremover også vil være i huset.

SOFIE C. M. JENSEN, STUDENTERMEDHJÆLPER
FORSVARSMINISTERIETS MATERIEL- OG
INDKØBSTYRELSE

”

Jeg tømte flyttekasser og flyttede IT-udstyr.

JESPER LYNGE, ORLOGSKAPTJEN
VÆRNSFÆLLES FORSVARSKOMMANDO

Bliv ven med forsvaret på **Facebook**.....

PLANET OMSTRUKT

ET TEGNESERIEUNIVERS AF DEN ANDEN VERDEN

